

KRAŠTO APSAUGOS SAVANORIŲ PAJĖGŲ LEIDINYS

Savanoris

2024 m. Nr. 2 (512)

Ar baimė
pralaimėti sporte
ir žūti mūšyje yra
panaši? /10-17 psl./

Vyr. eil. Kornelija Dūdaitė.
Motyvacija yra noras
būti geru kariu! /22-31 psl./

Geriausių pėstininkų
savaitgalis /52-56 psl./

KRAŠTO
APSAUGOS
SAVANORIŲ
PAJĖGOS

AŠ – KARYS SAVANORIS!

2-5 KASP vykdo rezervo karių pratybas

6-9 „Tvirtas skydas“ Šiaulių regione

10-17 Ar baimė pralaimėti sporte ir žūti mūšyje yra panaši?

18-21 Karys savanoris ir Žalgirio mūšis

22-31 Vyr. eil. Kornelija Dūdaitė. Motyvacija yra noras būti geru kariu

32-43 Savanorių žaidynių tradicijos fenomenas

44-45 Ryžtas, bendrystė, stiprybė

46-51 Tradicijas kuriantys vyrai

52-56 Geriausių pėstininkų savaitgalis

Savanoris

Savanoris, SL 1469

Steigėja Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba

Leidžia Krašto apsaugos savanorių pajėgos

Leidinyi išeina kartą per pusmetį. Eina nuo 1991 02 09

I-ajame viršelyje KASP karys Geriausio pėstininko skyriaus varžybose.

Gr. Michail Lysenko nuotrauka

III-ajame viršelyje KASP karys pratybose.

Gr. Michail Lysenko nuotrauka

IV-ajame viršelyje Šūvis iš istorinės KASP patrankos Sporto žaidynių atidarymo ceremonijoje. Gr. Michail Lysenko nuotrauka

Redakcijos adresas: Vilnius, Viršuliškių g. 36, LT-05110

www.kam.lt/lt/naujienos/karine_ziniasklaida/savanoris

Redaktoriai: Ieva Matonienė, gr. Vilius Džiavečka

Dizainerė Violeta Pikčiūnaitė, fotografas gr. Michail Lysenko

Maketavo KAM bendrųjų reikalų departamento Vaizdinės informacijos skyrius, Vilnius, Totorių g. 25, LT-01121. Spausdino LK Karo kartografijos centras, Kauno r., Domeikava, Muitinės g. 4, LT-54359.

Užsakymas GL-581. Tiražas 1400 egz. Indeksas 0099

pradėjo vykdyti rezervo karių pratybas

Liepos 1-21 dienomis Dariaus ir Girėno rinktinėje vyko tris savaites trukę rezervo karių mokymai. Ši rinktinė yra pirmasis KASP dalinys šiais metais įvykdęs rezervo karių rengimą.

Per dvidešimt dienų apie keturiasdešimt rezervo karių pagerino individualius ir kolektyvinius įgūdžius ir mokėsi sklandžiai dirbti komandoje.

Kariai Pajūrio miestelyje, Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalione tris savaites trunkančiuose kartotiniuose mokymuose atnaujino ankstesnės tarnybos metu įgytus karybos įgūdžius. Šie mokymai yra nuolatinio Lietuvos kariuomenės karinio rengimo komponentas, užtikrinantis piliečių pasirengimą šalies gynybai. Rezervo kariai treniravosi kovinio šaudymo ir lauko taktikos pratybose, kurios yra sudedamoji rezervo karių mokymų dalis. Antrą savaitę vykstančiuose mokymuose, atnaujinę individualius kario įgūdžius ir žinias, kariai pradėjo vykdyti kolektyvines skyriaus lygmens užduotis. Mokymų

metu rezervo kariai susipažino su nauja ginkluote, atnaujino taktikos žinias ir įgūdžius treniruodamiesi veikti individualiai ir padalinio sudėtyje.

Vieni mes galime daug, tačiau ne tiek, kiek komandoje. Turėti stiprų užnugarį, tai reiškia pasitikėti, o pasitikėjimas, žinios ir įgūdžiai lemia operacijos sėkmę.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymu, išleidžiami į atsargą tikrosios karo tarnybos kariai skiriami į aktyvųjį rezervą. Aktyviojo rezervo kariai dalyvauja pratybose ar mokymuose nuo 20 iki 60 dienų per tarnybos aktyviajame rezerve laikotarpį. Karo prievolės ir komplektavimo tarnyba, atsižvelgdama į karinių vienetų poreikį, organizuoja aktyviojo rezervo karių šaukimą į mokymus ir pratybas.

Kariai tarnybos aktyviajame rezerve laikotarpiu yra priskiriami kariniams vienetams, kuriuose numatomos jų pareigos.

Karinių vienetų vadai tuomet gali užmegzti glaudesnę ryšį su priskirtais kariais, o tai leidžia pasiekti efektyvesnę vienetų pasirengimą. Pilnam kariuomenės operaciniam pajėgumui pasiekti kariniuose vienetuose turi būti reikiamas skaičius parengtų aktyviojo rezervo karių.

Aktyviojo rezervo kariai taip pat gali būti pasitelkti ir teikiant pagalbą kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ekstremaliosios ir nepaprastosios padėties metu.

NUKELTA Į 4 PSL.

Aktyviojo rezervo mokymų karys užtikrina galinę saugą atsitraukimo iš pasalos metu

Aktyviojo rezervo kariai lauko taktinėse pratybose pagerino individualius ir kolektyvinius įgūdžius, mokėsi sklandžiai dirbti komandoje

FN MAG arba KSP 58 kulkosvaidis – pagrindinis skyriaus ginklas mūšyje. Pasalos metu kulkosvaidis intensyviai naudojamas naikinimo grupėje

Eil. Elijaus Kniežausko nuotraukos

Šiaulių regione vyko pratybos

„Tvirtas skydas 6“

Birželio 11-16 dienomis Šiaurės Lietuvoje vyko pratybos „Tvirtas skydas 6“, kuriose KASP Prisikėlimo apygardos 6-osios rinktinės kariai treniravosi planuoti ir vykdyti gynybos operacijas.

„Tvirtas skydas 6“

pratybose buvo vertinami Prisikėlimo rinktinės štabo ir pėstininkų kuopų skyrių įgūdžiai planuoti ir vykdyti karines operacijas realioje vietovėje, realiu laiku, bei koordinuoti bendrus veiksmus ir sąveikauti su kitais Lietuvos kariuomenės vienetais ir sąjungininkais.

Kariai treniravosi Akmenės, Joniškio, Kelmės, Mažeikių, Pakruojo, Radviliškio, Šiaulių miesto, Šiaulių rajono ir Telšių savivaldybių teritorijose.

Pratybose kartu su rinktinės kariais dalyvavo ir kitų Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgų vienetai, Lietuvos Šaulių sąjungos šauliai bei NATO sąjungininkų kariai iš Jungtinės Karalystės, JAV, Latvijos, Prancūzijos, Danijos ir Vokietijos.

„Pasibaigus pratyboms galima reziumuoti, kad Prisikėlimo rinktinė buvo, yra ir bus pasirengusi savo krašto gynybai ir geba vykdyti jai keliamas užduotis. Tik tokio lygio pratybose įgyjama neįkainojama patirtis: išryškėja vadų stipriosios pusės, taip pat galima pamatyti, kurioje srityje reikia tobulėti. Mokymai baigėsi, dabar prasideda naujas etapas, savo įgūdžius, atsižvelgdami į čia išmoktas pamokas, tobulinsime ir ateityje“, – sakė Prisikėlimo apygardos 6-osios rinktinės vadas **plk. lt. Tomas Stankevičius**.

NUKELTA Į 8 PSL.

Gr. Michail Lysenko, vyr. eil Erikos Čebatorienės nuotraukos

Ar baimė pralaimėti sporte ir žūti mūšyje yra panaši?

Kaip ją įveikti?

Buvęs West Pointo karo akademijos psichologijos profesorius **plk. ltn. Deivas Grosmanas (Dave Grossman)** darė tyrimą apie tai, kas nutinka žmogaus kūnui prieš, per ir po mūšio. Kokias reakcijas išgyvena karys mūšio lauke? Profesorius teigia, jog netgi sudėtingiausiomis aplinkybėmis žmogus gali išmokti savo kūno reakcijas ne tik nuspėti, suprasti, bet ir suvaldyti.

Asociatyvinės nuotraukos. Baimė mūšyje ir prieš startą sporte panašiai veikia tiek sportininkų, tiek karių fizinę bei dvasinę būseną

Jau seniai profesionalūs sportininkai rengdamiesi varžyboms ne tik treniruoja savo kūną, bet ir naudojami sporto psichologų paslaugomis. Šie specialistai sportininkus moko suvaldyti net didžiausias baimes. Praėjusio amžiaus pabaigoje Jungtinių Amerikos Valstijų armijoje taip pat buvo nuspręsta pasinaudoti psichologų žiniomis. Ši idėja pasiteisino su kaupu, tačiau kelias iki sėkmės buvo ilgas.

Pradžioje JAV ginkluotųjų pajėgų vadai buvo įsitikinę, jog baimės valdymo technika tinkanti sportui negali būti pritaikyta realiam mūšiui, vadino tai tiesiog... beprotybe. Tačiau prof. D. Grosmanui pavyko įrodyti, kad baimė pralaimėti sporto varžybose yra tokia pat galinga, kaip baimė žūti mūšyje. Profesorius tikino, jog viską, kas naudojama sporto psichologijoje galima įdiegti ir kariuomenėje, rengiant karius mūšio laukui, siekiant pagerinti jų psichologinį pasirengimą karui ir optimizuojant jų taktinius veiksmus.

„Tiek varžybose, tiek žūtubūtiname mūšyje kūnas yra metamas į išlikimo režimą. Abejais atvejais, net ir labiausiai treniruoto žmogaus psichika patiria baimę. Drąsa nėra baimės nebuvimas. Drąsa yra sugebėjimas baimę kontroliuoti arba pakeisti kažkuo kitu: pykčiu, rūpesčiu savo pavaldiniais ar bendražygiais, ištikimybę priešais, tėvynei ir tam, kas yra svarbiau negu paties kario gyvybė. Mes galime po mūšio aiškinti kariams ką reikėjo daryti kai buvo baisu, suteikti jiems psichologinę pagalbą ar juos gydyti nuo potrauminio streso sutrikimo, tačiau kur kas geriau apie šias reakcijas kalbėti prieš nutinkant šiems dalykams“, – savo publikacijose ir knygoje rašo prof. D. Grosmanas.

„Karys, prieš stodamas į mūšį, pergyvena ir neturi jokio supratimo, kaip jo kūnas reaguos kovodamas. Ar ne geriau viską žinoti iš anksto, kad nutikus ribinei

situacijai fizinės reakcijos kovotojo nešokiruotų“, – sako D. Grosmanas. Profesorius yra bendravęs su šimtais veteranų, kurie dalyvavo mūšiuose. Pasak D. Grosmano, mūšio išvakarėse kariai išgyvena įvairius jausmus: nuo laimės ir azartiško laukimo iki visiško susikaupimo arba susijaudinimo, nerimo atakų. Anot psichologo, tai yra absoliučiai normalu.

„Taip pat svarbu žinoti, jog fizinis kūnas prieš stresinius įvykius valosi, todėl normalu, jeigu prieš egzaminą, sporto varžybas ar mūšį paleidžia vidurius. Taip atsitikratome to, kas nereikalinga. Prieš mūšį tai ypač aktualu, nes sužeidus į pilvą žarnų turinys gali tapti infekcijos priežastimi. Taip pat prieš mūšį iš baimės susitraukia kapiliarai, štai kodėl karys išbąla. Visa kraujotakos sistema tarsi užsidaro, kad sužeidimo atveju žmogus prarastų mažiau kraujo. Ir vėl pats kūnas mus saugo“, – teigia karo psichologas.

Šuns smegenys, bet žmogaus širdis

Žmogaus smegenų kamieno viršutinė dalis, vadinamosios vidurinės smegenys, anot prof. D. Grosmano gali būti vadinamos šuns smegenimis. Kiekvienas mūsų, anot D. Grosmano, giliai viduje yra šuo. Matydamas smurtinę ir staigią mirtį šuns smegenys savininkui referuoja: „Būk budrus! Saugokis!“ Todėl ir mūšyje verta pasikliauti šuns instinktais: prieš puldamas kažkam padėti pirmiausia būk įsitikinęs, kad pats esi saugus. Mūšio metu dirba tik vidurinėsios smegenys, tam, kad karys padarytų tiek, kiek yra ištreniruotas – nei daugiau, nei mažiau.

„Jeigu kariui trūksta kovinio parengimo, taktinės medicinos įgūdžių, didelė tikimybė, kad mūšio įkarštyje jis sustings iš baimės. Tuo tarpu gerai treniruotas karys tikrai stengsis neutralizuoti grėsmę ir priešą. Įvertinęs taktinę situaciją ir maty-

damas, kur yra pavojus, kiekvienas patyręs karys gali išauti ir nukauti priešą“, – rašo D. Grosmanas.

Grosmano teoriją puikiai atspindi kariai, kovojantys už Ukrainos laisvę. Štai Ukrainos ginkluotųjų pajėgų 92 mechanizuotos brigados karys Ruslanas Zabarovas (Руслан Зубарев) šaukiniu „Hižakas“ („Хижак“) 2023 metų vasarį, kovodamas okupuotoje Lugansko srityje, artimame mūšyje sunaikino visą priešo šturmo grupę, naudodamasis individualiu šaulio ginklu: dirbo metodiškai ir azartiškai naikino besartinantį priešą. Kur kas mažiau patyręs greta jo buvęs bendražygis tesugebėjo užtaisinėti ir padavinėti dėtuves: „Ir tai buvo labai gerai, – pasakoja priešus atmušęs ukrainietis, – man tokio jo indėlio ir tereikėjo. Jis sukosi kaip galėjo ir drebėdamas man pildė bei padavinėjo dėtuves, netgi keitė ginklus, kad aš galėčiau naikinti priešą. Vienas to nebūčiau padaręs. Niekaip. Jis buvo mažai patyręs, negalėjau iš jo nieko daugiau reikalauti, nes iškišęs galvą iš apkaso jis kaip mat galėjo gauti kulką“.

Kitą kartą, anot Grosmano teorijos, apkase su patyrusiu kovotoju drauge buvęs karys elgsis laisviau. Psichika pripranta prie karo garsų ir fronto realybės. Vieni geriausi „Azovo“ pulko karių dažniausiai savo tarnybą pradėjo kaip savanoriai logistai, vairuotojai, paramedikų padėjėjai ar panašiai. Jausdami pareigą prisidėti prie savo šalies gynybos, dažnai lankydami fronte arba netoliese jie „prisijaukino karą“ ir kai teko paimti ginklą į rankas tapo puikiais, net legendiniais kariais. Pasak prof. Grosmano, liūto riaumojimas yra kraują stingdantis garsas, jo priešams sukeliantis siaubą, tačiau pats liūtas negirdi savo riaumojimo. Kaip ir šuo negirdi savo lojimo. Jų ausys yra išjungtos, kaip ir turi būti išjungtos mūsų ausys mūšyje. Parakas mūšyje yra mūsų riaumojimas.

Jei karys yra sužeistas

Sužeistas karys yra pasirengęs tokiems dalykams, kurių taikos metu negalėtų padaryti. Pasitaiko, kad kelis kartus sužeistas karys sugeba neįtikėtinai sunkiomis aplinkybėmis apsiginti nuo priešų, pridaryti jiems nuostolių ir likti gyvas. Tai išlikimo mechanizmas. Organizmas mobilizuoja visiškai lemiamai kovai. Yra daug variantų, kaip kariai reaguoja į mūšį ir dar daugiau variantų, kaip jie reaguoja į priešų bandymą juos nužudyti.

Išlikę gyvi mūšyje kariai jaučia euforiją, tačiau potrauminis streso sutrikimas prasideda vėliau, kai viskas baigiasi. Kai nebereikia jausti išlikimo mūšyje euforijos, įsijungia žmogaus smegenys ir karį apima kaltės jausmas. Dažnai, be psichologų pagalbos tai gali trukti visą gyvenimą.

Karo veteranai neretai nėra linkę pasakoti apie sunkiausias ir baisiausias tarnybos momentus. Žmogus nori tai pamiršti, palaidoti tuos atsiminimus, tačiau bandydamas negalvoti apie karo baisybes save stumia į psichinės ligos glėbį – psichologai teigia, kad taip galima išprotėti. Kalbėjimasis su draugais prie alaus bokalo, išsikalbėjimas bendraminčių rate karo veteranams yra labai sveika psichologiškai, išskyrus pačio alkoholio žalą organizmui.

Hiperbolizuotos Holivudo filmų scenos, kai patyręs karys netoliese sprogdus petardai griūna į balą, tarsi į priedangą, nėra scenaristų išsigalvojimas. Tokia reakcija dar nėra potrauminio streso sutrikimas, tačiau gali juo tapti, jei su šiomis reakcijomis tinkamai nedirbsi.

Dauguma karių, grįžusių iš karo pradedą labiau vertinti ramų civilinį gyvenimą.

Asociatyvinė nuotrauka. Karo veteranai neretai nėra linkę pasakoti apie sunkiausias ir baisiausias tarnybos momentus

mą, tačiau yra ir tokių, kurie išgyvenę visus karo sunkumus nebegali be jo gyventi.

D. Grosmanas minėjo, kad jam teko bendrauti su veteranais, kurie į Vietnamo karą savo noru vyko kelis kartus. Ir tai, anot psichologo, irgi yra normalu. Tai, pasak jų, karas yra svarbiausia ir ryškiausia jų gyvenimo patirtis. Aukščiausias pasiekimų taškas. Į mūšį kelintą kartą besiveržiantys kariai trokšta vėl ir vėl patirti nugalėtojo euforijos jausmą. Nebegali be to gyventi, nors kiekvienas kartas gali kainuoti gyvybę.

Potrauminio streso sutrikimas – užsitęsusi vidinė kova

Anot psichologo-psichoterapeuto kpt. Andriaus Jurgaičio, potrauminio streso sukeltas sutrikimas (angl. *Posttraumatic*

Kpt. Andrius Jurgaitis, psichologas-psichoterapeutas

Asociatyvinė nuotrauka. Kai nebereikia jausti išlikimo mūšyje euforijos, įsijungia žmogaus smegenys ir karį apima kaltės jausmas

Stress Disorder) pasireiškia kaip pavėluota ar užsitęsusi reakcija į stresinę įvykį ar situaciją, ypač pavojingą ar katastrofišką (ilgalaikę ar trumpalaikę), galinčią stipriai paveikti beveik kiekvieną. Potrauminio streso aprašymų aptinkama jau senovės rašytiniuose šaltiniuose. Pavyzdžiui, Maratono mūšyje, vykusiam 490 m. pr. m. e. per persų invaziją į Graikiją, vienas Atėnų karys pats fiziškai sužeistas nebuvo, tačiau apako, kai jo akyse žuvo draugas. Dar išsamiau šis sutrikimas aprašytas Pirmojo ir Antrojo pasaulinių karų dalyvių atsiminimuose. Jungtinėse Amerikos Valstijose šis sutrikimas dar vadinamas Vietnamo karo sindromu (angl. *Post Vietnam Syndrom*).

Pagal šiuolaikinius diagnostikos kriterijus, potrauminio streso sutrikimui atsirasti gali pakakti ir vieno trauminio įvykio. Tačiau kariai, ilgiau būdami karo

zonoje, ypačiai „nulinėje“ zonoje, jų patiria gerokai daugiau. Dalyvavimas mūšyje yra pakankama potrauminio streso sutrikimo priežastis, tačiau ne vienintelė. Prie ryškaus būsenos pablogėjimo prisideda ir kita karo zonos patirtis – apšaudymai, sužeistų ar nukautų kovos draugų kūnai bei civilių žūtys, artilerijos sprogimai, dronų atakos...

Tipiniai potrauminio streso sutrikimo požymiai yra įkylus ir nuolatinis stresinio įvykio išgyvenimas prisiminimuose (angl. *Flashback*), sapnuose ar košmaruose, nuolatinis emocinis sąstingis ir jausmų trūkumas, atsiskyrimas nuo kitų žmonių, abejingumas aplinkai, traumą primenančių veiksmų ar situacijų vengimas, padidėjęs vegetacinės nervų sistemos jautrumas, pasireiškiantis dirglumu, baimingumu ir nemiga. Kenčiantiems nuo potrauminio streso sutrikimo kariams (ir civiliams) sunku sutelkti dėmesį, sutrinka atmintis, miegas, padidėja dirglumas, vystosi psichologinė amnezija, emocinis „atbukimas“, pastebima somatinių sutrikimų. Nuo šio sutrikimo kenčiantiems žmonėms būdinga psichozė, depresija, panikos priepuoliai, jie dažnai kenčia nuo alkoholio ir psichoaktyvių medžiagų nesaikingo vartojimo, o taip pat kai kuriems kyla minčių apie savižudybę.

Kaip suprasti save?

- Nėra šimtaprocentinės garantijos, kad po traumuojančių įvykių nepasireikš ūmi streso reakcija, o vėliau ir potrauminio streso sutrikimas. **Labai svarbu kario profesinis ir psichologinis parengtumas operacijai ar mūšiui, asmeninės savybės, pasitikėjimas mūšio draugais, vadais, autoritetais, psichologinis atsparumas ir nusiteikimas.**
- Tačiau ir tai visiškai neapsaugo nuo neigiamų emocinių padarinių. **Eidamas į karą iš esmės turi žinoti, kad nutikti gali bet kas ir turi būti pasirėngęs bet kam.** Karas nemėgsta vienadienių feisbuko ar instagramo herojų ir tokiems labai greitai parodo jų vietą, priversdamas sumokėti brangiai.
- Slėpti problemą, užgniaužti ir nešioti viską savyje – ne išeitis. Tiksliau, tai pati blogiausia išeitis, nes su potrauminio streso sutrikimu susijusios bėdos pačios neišnyksta, o laikui bėgant tik didėja ir veda link asmenybės destruktijos, alkoholio, narkotikų, agresijos protrūkių, netgi savižudybės. Išsyk suvokti problemos rimtumą kariui gali būti sudėtinga, nes iš pradžių jis gali nejaušti jokių ryškių simptomų, manyti, kad tai laikina ir greitai praeis. **Svarbu atkreipti dėmesį į tokį požymį kaip „užstrigimas kare“ (mūšyje, operacijoje).** Jei tai jau praeityje, o mintys, prisiminimai ir jausmai nuolat sukasi apie tai ir yra intensyvūs – tai jau rimtas įspėjimas. Tokia būseną gali trukti gana ilgai, draugai ir artimieji pastebi, kad karys pasikeitęs, grįžęs iš karo gyvena tik juo. Tai kankina ne tik patį karį, bet ir jo šeimą, kelia artimųjų nepasitenkinimą. Tokiose šeimose neretai prasideda konfliktai dėl to, kad „kario niekas nesupranta...“, „nebuvo kare, tai geriau patylėk...“.
- Gailėdamas savęs, kankinamas potrauminio streso sukulto sutrikimo, karys grimzta vis gilyn. Tokiu atveju **kariui yra būtina artimųjų ir draugų pagalba ir palaikymas**, savitarpio pagalbos grupės, individuali ar grupinė psichoterapija, o kai kuriais atvejais ir specializuotas gydymas, derinant medikamentus ir psichoterapiją.

Ats. mjr. Gediminas Grinius

Streso pasekmės Gediminui

Karo psichologai sako, jog kariui svarbu suvokti savo emocines reakcijas, nes tai yra geriausias pasiruošimo būdas įveikiant mūšio traumas. Dalinimasis išgyvenimais su kitais kariais, vieniems kitų išklusymas bei tarpusavio pagalba yra pagrindinės darbo su patyrusiais stresą kariais dalys. Anot specialistų, kariams, patyrusiems mūšio stresą, gali pasireikšti kuo įvairiausi elgsenos ypatumai, pvz., miego sutrikimai,

kai žmogus ne tik blogai miega, bet ir sapnuoja košmarus, netgi vaikščioja naktį. Taip pat gali pasireikšti mitybos sutrikimai ar asocialus elgesys, kai kenčiantis nuo potrauminio streso sutrikimo žmogus nekontroliuoja emocijų, konfliktuoja su aplinkiniais, anksčiau buvęs socialus staiga tampa drovus, užduras, arba atvirkščiai – buvęs ramaus būdo gali tapti hiperaktyviu. Kariai, patyrę mūšio stresą, gali jaučiai reaguoti į sunkumus, pasitaiko ilgai trunkančių pykčio priepuolių, nerimo, baimės, liūdesio ir kitokio neadekvataus elgesio stresinėse situacijose.

Daug Lietuvos karių dalyvavo tarptautinėse operacijose, tačiau retas kuris atvirauja apie ten patirto streso pasekmes. „Karys pereina rojų ir pragarą, – atvirai apie nepagražintą tarptautinių misijų realybę pasakoja **ats. mjr. Gediminas Grinius**. Karininkas vykdamas į misijas Irake ir Afganistane nežinojo, ko ten tikėtis, kas jo laukia karštuose taškuose, – mačiau dalykų, kurių ilgai nenorėjau prisiminti ir apie juos kalbėti.“

Karininkas G. Grinius neįtarė, jog jo pirmosios misijos Irake metu lauks įtampa ir karo realybė. „Apie tai, kas laukia mano draugai nieko nepasakojo. Arba jie to nepatyrė arba nutylėjo, kaip ir aš kažkada psichologui nesakiau, kas ten įvyko. Kai bazėje perėmėme misiją iš rotaciją baigiančiųjų, jie tepasakė: per savo rotaciją „gavome“ septynias raketas, aštuonias minas, buvo baisu. Kol aš buvau misijoje – budėdavau, kur fiksavau ir skaičiuodavau atakas. Mūsų bazėje raketų ir minų per septynis mėnesius pasitaikė daug kartų daugiau nei ankstesnei pamainai. Buvo žuvusių žmonių, sudegusių pastatų. Visi šie išgyvenimai susideda ir vis tiek tave paliečia“, – prisimena atsargos majoras.

Tiek karinėse misijose, tiek tarnaujant kariniuose daliniuose Gedimino įveikti išbandymai išplėtė jo galimybių ribas, tačiau po antrosios misijos Afganistane karininkas grįžo pasikeitęs. Pačiam sau buvo sunku pripažinti, jog turi problemų ir tik po kurio laiko suprato, kad jį kamuoją postrauminis streso sindromas.

„Iš pradžių nesupratau, kas darosi. Tiesiog jaučiau, kad kažkas ne taip: į įprastas situacijas reaguojau kitaip nei anksčiau, pakeliu balsą tada, kai nereikia, esu labiau sudirgęs, o petardų ir fejerverkų triukšmas sugrąžina prisiminimus iš praeities. Jaučiausi kažkoks kitoks nei kiti. Bet koks durų trinkelėjimas man primindavo visus tuos įvykius. Aš net krūptelėdavau, visi klausdavo: kas su tavimi dedasi? Aš supratau, jog tai yra nenormalu ir pradėjau ieškoti galimybių kaip su tuo susitvarkyti. Dar tarnaudamas misijoje Irake internete ieškojau informacijos, kas man galėtų pagelbėti. Taip mano gyvenime atsirado bėgimas“, – prisipažįsta Gediminas. Atsargos

Gediminas savo dabarties neįsivaizduoja be sveikos gyvensenos, kvėpavimo, meditacijos, jogos, jėgos pratimų

majoras pasakoja, jog pabuvę karo lauke kariai palūžta, kartais puola į depresiją ar alkoholizmą. Tuo tarpu jis pradėjo bėgioti, treniruotis, vis didindamas nubėgtų distancijų atstumą. Vėliau pradėjo bėgti maratonus, o po dvejų metų pagerino Lietuvos šimto kilometrų bėgimo rekordą.

„Vienas būdas susitvarkyti su savo galva yra destruktivus: alkoholis, depresija ir nieko nedarymas. Kitas kelias – asmeninio tobulėjimo siekis arba būdas, kaip nesėkmes paversti išmoktomis pamokomis. Aš pasirinkau bėgimą, kad būčiau toks, koks buvau anksčiau“, – pasakoja Gediminas.

Gediminas savo dabarties neįsivaizduoja be sveikos gyvensenos, kvėpavimo, meditacijos, jogos, jėgos pratimų. „Bėgimas man dabar kaip religija: aš patiriu kažką panašaus į dvasinę pilnatvę – tu bėgi, o tavo kūnas būna kitur“, – teigia atsargos karininkas.

Kai veikia karo stresas?

Prieš pora metų vienas Ukrainoje tarnaujantis buvęs KASP karys savanoris rašė savo laiškuose: „Mes, Ukrainoje tarnaujantys lietuviai jau turime ir karinės, ir gyvenimiškosios patirties, ir sugebame susidoroti su mūsų stresu. Galiu nuoširdžiai patvirtinti, kad jis mane mažai beveikia. O jaunimui, neturinčiam tokios patirties, pravedame specialius psichologijos kursus. Į mūsų garsą, jeigu esame ne pirmose linijose, reaguojame labai ramiai, jei nutiks taip, kad atskris iki mūsų – vadinasi toks likimas.“

Deja, praėjus metams, 2023-iaisiais, to paties kario įspūdžiai jau skambėjo visiškai kitaip...

Labai pavargau, tačiau ir grįžęs į Lietuvą atostogų neišsimiegu ir sergu už kovojančią Ukrainą, už savo bendražygį, ypač tuos, su kuriais dirbau, buvau fronte ar juos parengiau karui. Lietuvoje naktį dažnai atsibundu ir girdžiu kiekvieną trakstelėjimą, net menką triukšmelį lauke. Girdžiu, kaip ryte atsikelia kaimynai, per naktį atsibundu po keliolika kartų. Per daug ramu ir per daug tylu, per toli nuo Ukrainos.

Ką galvojo, mano draugas, pjaudamas savo paties koją, kai jį kiti kariai, bendražygiai evakavo po sužeidimo? Kodėl, po velnių, šiuo peiliu aš atidarinėju konservus?! Štai ką jis galvojo. Jis prastai pšovė, nes buvo atšipęs. O skeveldrų nutraukta ir ant sausgyslių vos besilaikanti koja beviltiškai maskatavosi, tad norint

viską padaryti greičiau reikėjo spręsti ką daryti. Gavęs nuskausminamųjų dozę, bičiulis pats pabandė ją amputuoti. Jis išsitraukė du turniketų, gerai užveržė ir pjovė savo koją. Geras peilis kiekvienam kariui yra būtinybė, kaip ir individualūs medicininiai paketai IFAK. Tik dabar iki fronto, Ukrainoje vadinamojo „nulio“ niekas neišduoda nuskausminamųjų, kad niekas nepiktnaudžiautų ir neišnaudotų be reikalo. Kompletas privalo būti pilnas, kitaip, kas man sušvirkš nuskausminamųjų, jeigu jų nebus pakuotėje ant mano ekipuotės liemenės. Visus raminamuosius, nuskausminamuosius iki vykstant į frontą iš vaistinėlių išima, kad nebūtų pagundų. Karys turi turėti gerai išgalastą peilį, taip pat medicininės žirkles, su kuriomis galima greitai patekti prie žaizdų, nukirpti uniformos skiautes. Tokie dalykai kare yra neišvengiami, o vaistinėlė – privaloma.

Būdamas fronte tapau kitoks. Tai pastebėjo ir bendražygiai, draugai: tapau atviresnis, tiesmukiškesnis, nieko nebevynioju į vatą. Neverta. Ukrainos daliniam reikia vakarietiškomis mąstančių karininkų, reikia tų, kas gali vadovauti ir išmano operacijų planavimą, kam svarbu karys ir jo gyvybė. Būna ir dabar Ukrainoje, kad iš aukščiau ateina įsakymas įvykdyti operaciją... bet kokia kaina. Taip dabar nebegalima daryti, nes tokie veiksmai yra sovietinis mąstymas, mes nebeturime prabangos aukoti karių gyvybių be realios galimybės nugalėti ir prasiveržti.

Kaip išgyventi vadinamajame nulyje? Laisvesniu laiku, grįžę iš operacijų, dalinamės savo patyrimais, savo šviežia patirtimi, kaip kariauti ir kaip išgyventi vadinamajame nulyje. Tai yra labai svarbu – išsikalbėti su draugais. Pirmą kartą pakliuvęs į frontą aš galvojau, kad nebegrįšiu. Buvo labai pavojingų mo-

Kuo daugiau laiko karys praleidžia pratybose, kuo daugiau tobulina savo igūdžius, taktiką, ginkluotę, pirmosios pagalbos suteikimo igūdžius mūšio metu, tuo jis yra geriau pasirengęs karui

mentų. Bet gyvenime ir kare būna tokių akimirų, kai reikia susiimti. Ir kitiems, jaunesniems kariams, neparodyti, kad ir tau yra baisu. Ukrainai nereikalingi sofos kariai, kurie išgėrę keletą taurelių ir pažiūrėję romantizuotų karinių filmų nusprendžia, kad reikia jau rytoj prisijungti prie ukrainiečių kovos. Paprastai po pirmojo apšaudymo jų pasiryžimo kariauti nebelieka. Tada atsiranda problema, kaip tokį karį išsiųsti namo.

Norime nuo karo apsaugoti jaunus žmones, dvidešimtmečius. Jų tarpe būna drąsių vaikinių, perspektyvių karių. Labai gaila, jeigu jie nespėję nei dorai pagyventi, nei pakariauti, yra suluošinami, arba žūsta mūšio lauke. Pavyzdžiui, fronte žuvo 25-ių metų jaunas karys, kurį aš parengiau. Iki dabar negaliu su tuo susitaikyti. Negalėjau dalyvauti jo laidotuvėse. Per skaudu. Daug karių Ukrainoje žuvo, daug sužeista. Per artilerijos apšaudymus labai sunku išlikti sveikam. Ten kur dirba dronai ir artilerija, karas yra sėkmės dalykas, nesvarbu, ar būsi jaunas karys, ar gerai parengtas veteranas, skeveldros tave pražudys, arba suluošins, jei nespėsi rasti priedangos. Vienas su mumis tarnavęs lietuvis po kurio laiko išvyko namo. Pasirodo, jis stresu tvarkėsi savaip. Turėjo keletą pakuočių stiprių raminamųjų vaistų. Kol juos gėrė, viskas buvo pakenčiamai, o kai buvo prigautas, jo karas baigėsi. Taip neturėtų būti. Žinoma, prie karo negalima priprasti, nes tai labai slegia žmogų psichologiškai.

Nemetaliniai herojai

„Atsisėdusi rašyti jums istorijas visada galvoju, na ką gi papasakoti, kad pritrauktų jūsų dėmesį, – savo *facebook* paskyroje rašo **turinio kūrėja ir visuomenininkė Irma Bagdonavičiūtė**, pati ne kartą buvusi Ukrainoje ir pafrontėje filmavusi karius, – ko dar neskaitėte daugybėje jau parašytų tekstų, nematėte nesuskaičiuojamuose reportažuose apie karą Ukrainoje? Kaip paskleisti žinutę, pažadinti, parodyti, kas vyksta, kaip tai baisu, bet parodyti kitaip? Kaip sukurti „išskirtinį turinį“, kuris sudomintų ir sužavėtų, sukeltų norą ne tik skaityti, bet ir padėti kariams kovoje?

Bet pala. Kodėl karas turi būti „entertaining“? Karas nėra smagu, tai nėra serialas pramogai, jis neturi žavėti. Visos linksmos, mielos istorijos, vakarai po darbų, visi gražūs santykiai, ilgi pokalbiai, besikuriančios draugystės – visa ten visada

atskiesta kartumu, kaip rytine cigarete po ilgo nerūkymo, nes jauteisi gerai ir nebuvo reikalo rūkyti. Prie to kartumo pripranti ir visaip veji jį lauk – neleisi teršti gražių bendravimo akimirų! Šie žmonės jau tapo didele ir brangia mano gyvenimo dalimi. Kaskart atsiveikindama aš labai verkiu ir vengiu pasakyti sau, kad bijau. Kad gal paskutinį kartą.

Mane trikdo tai, kad kariai medijoje vaizduojami kaip metaliniai herojai. O šie žmonės – tokie patys, kaip ir mes visi. Jie *skrolina* vakarais, svajoja apie skrebutį su avokadu, nežino, ką toliau darys su gyvenimu, kepa omletą, nepritaria sesėms, mokosi groti pianinu, nusiperka ne tuos vamzdžius, susižavi ir įsimyli, suseraga vėžiu, tada susergi ir tu, neviltimi, bet sustoti negali. Tai paprasti žmonės nepaprastose aplinkybėse.“

NUKELTA Į 16 PSL.

Turinio kūrėja ir visuomenininkė Irma Bagdonavičiūtė

Irmos bičiulis, Ukrainos karys šaukiniu Grifonas

Grifonas su šeima kalba vaizdo skambučiu. Jis savo žmoną ir šeimą brangina, labai gerbia ir myli, o ne tik taip sako. Kai buvo daryta nuotrauka, jis savo žmonos ir dviejų vaikų nebuvo apkabinęs 22 mėnesius

Asociatyvinė nuotrauka. Karas, kaip apokalipsė – nušluoja žmonių gyvenimus, sudrasko karių širdis, žemę sulaisto bendražygių krauju

I. Bagdonavičiūtės bičiulis, karys šaukiniu Grifonas jai rašo:

„Jei nustos, nuskęsi. Dirbk savo darbą, kurk filmus, trumpus vaizdo įrašus, parodyk, kaip yra iš tikrųjų. Net ne mums, o augantiems vaikams. Karas – tai blogis, tai skausmas, netektis, vienvietė ir sulaužyti gyvenimai. Mes esame paprasti biurų darbuotojai, kurie per jėgą ar laisva valia tapo žudikais ir gynėjais tuo pat metu. Mums lengva nužudyti priešą, bet esame pagarbūs ir švelnūs gyvūnams, kurie bėgdami atėjo pas mus ieškoti pagalbos, maisto ir apsaugos nuo karo. Iš tikrųjų šie gyvūnai yra mūsų psichologai, neleidžiantys mums prarasti žmogiškumo. O pyktis ir agresija nukreipti tik į mūsų priešus.“

Kuo daugiau laiko karys praleidžia pratybose, kuo daugiau tobulina savo taktiką, ginkluotę, pirmosios pagalbos suteikimo įgūdžius mūsų metu, tuo jis yra geriau pasirengęs karui. Tokių dalinių kariai patiria mažiau nuostolių mūšyje, geriau susidoroja su bet kokių stresu, negu paskubomis surinkti, mobilizuotieji ar žemesnės parengties suvestiniai batalionai, užpildyti skirtingo amžiaus ir įgūdžių kareiviais. Jų patirtis bus įgyjama jau tikrame mūšio lauke, per kraują ir bendražygių nuostolius.

Ugdymas patyriminiu būdu

„Kąkada siūliau KASP pasidaryti tokias pratybas – pabandyti iškasti bunkerį taip, kad vykdomi darbai nepatrauktų kaimynų dėmesio (naktimis, žemes išvežant slapčia, nesukeliant įtarimo), o tada pabandyti atlikti tokį eksperimentą, t. y. pratybas, – savo socialinės medijos puslapyje rašo patyręs Dragūnų bataliono vyresnysis seržantas **Benas Šimkus**, – įlendi į bunkeriuoką, kuris viso labo 130 cm aukščio, kur negali nė visu ūgiu atsistoti, o ilgio tik per lovą. Na ir leisti kariams pabūti ten kokias tris dienas, pageidautina ir dar ilgiau. Gamtinius reikalus atliekant į kibirą, kuris laikomas čia pat, po nosimi. Bendraujant tyliai. Sėdint dažnai visiškai tamsoj, nežinant ar viršuje diena, ar naktis. O duris atidarant tik trobos šeimininkui subeldus tinkamą ritmą į dureles. Kitu atveju pasiruošti atsisiaudyti ir susisprogdinti. Na ir pažiūrėkite kaip žmonės sugyvens tarpusavyje kai gamtinius reikalus teks atlikti draugų akyse, kai prasidės trintis nes šalia – nesuderinami charakteriai ir asmeninės erdvės trūkumas, nėra interne-

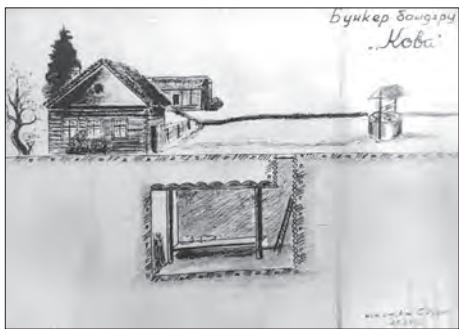
Kaip kariui pasiruošti karui?

- Vieningos doktrinos kol kas nėra. Paprastai pratybos netrunka amžinai, paskelbus „Endex“ sunkumai baigiasi, apkasai užkasami, nesunaudota imitacija gražinama, uniforma išskalbiama ir išdžiovinama grįžus į dalinį, o pūslės ant kojų arba raiščių patempimai yra išgydomi.
- Blogi prisiminimai greitai išdyla iš atminties, palieka tik gera patirtis ir romantiški arba komiški dalykai. Pratybos, kaip pamokos yra išmokstamos, o padarytų klaidų stengiamasi nebekartoti kitą kartą. O kas jeigu karas, ne pratybos, tęsiasi metų metus? Kas jeigu žūsta arba yra sužeidžiami, suluošinami draugai, bendražygiai? Kas jeigu šeimos nematei jau ilgą laiką? Kas jei neturi su jais ryšio? Nežinai ar gyvi? Kas jeigu eini vykdyti sudėtingos užduoties, iš kurios visi tikrai negrįš gyvi ir sveiki?
- Ypač daug patirtų išgyvenimų aprašymų galima rasti prarastosios kartos Vakarų Europos literatūroje. Štai kultiniame Ericho Marijos Remarko romane „Vakarų fronte nieko naujo“ rašoma, kad seni kariai pirmoje linijoje nenorėjo nei pažindintis, nei užmegzti artimesnių emocinių ryšių su ką tik atvykusiais naujokais. Todėl, kad didžioji dalis iš jų jau po pirmosios atakos bus žuvę.

Dragūnų bataliono vyr. srž. Benas Šimkus

to ar kažkokios rimtesnės literatūros... lyg užstrigus lifte kelias paras. Manau, tokios pratybos puikiai veiktų ne tik kaip psichofizinis išbandymas, taktinė treniruotė, bet ir kaip pilietinis ugdymas patyriminiu būdu. Dainuoti partizanų dainas ir virškauti jų žūties vietose yra svarbu, bet dar svarbiau pabandyti pažinti save būtent per tokias patirtis. Tuomet ir pačiam kariui aiškiau ar jis būtų pajėgus tęsti protėvių kovą tokiais būdais, o ir tų kovų atminimas visai kitaip būtų ištransliuotas. Gal šauliai ar savanoriai visgi imtųsi šios idėjos? O ir pats bunkeris būtų kaip ir edukacinė erdvė ne pratybų metu. Jei kas norėtų tuo užsiimti Žemaitijoje, tai – manau – nesunkiai rastume tam tinkamą sodybą.“

Mirties baimė ir drąsa mūšyje

„Bijome visi, tačiau tik tas, kuris įveikia baimę, yra tikrai drąsus. Nežinau, neįsivaizduoju, kaip kariai, kurie nėra tikintys, nugali savo baimę. Aš tarnauti atėjau tikėdamas Dievu, todėl man mūšyje buvo lengviau. Eidamas kautis tu labai rizikuoji, o kiekvienas nori gyventi. Pas visus žmones yra labai stiprus išlikimo instinktas. Noras gyventi – stiprus, bet tavo tikėjimas turi būti aukščiau. Kaip ir pareigos jausmas. Nes, sužinojęs ką turi padaryti, tu supranti, kad vykdamas tą įsakymą greičiausiai žūsi“, – pasakoja JAV kariuomenės kapelionas **ats. mjr. Džefas Striukeris** (Jeff Struecker), buvęs JAV reindžerių seržantas, 1992 metais kariavęs Somalyje ir išgyvenęs Mogadišo operacijoje. Tai pagal jo istoriją buvo pastatytas kultinis filmas „Juodojo vanago žūtis“.

Grįždamas iš miesto atsišaudydamas ir parvežęs sužeistus bei žuvusius bendražygius Džefas negalėjo patikėti, kad liko gyvas. Nepaisant to, jam neilgai trukus buvo pranešta, kad viename miesto kvartale nukritus sraigtasparniui, įgula šaukiasi pagalbos. Būrio vadas nurodė Džefui grįžti atgal į priešiška ugnimi alsuojantį miestą. „Buvo baisu“ sakyti šioje situacijoje yra per mažai.

„Meldžiausi: Dieve, aš atiduodu savo likimą į Tavo rankas. Tą naktį aš nebijojau mirties, visiškai. Bet iki šios dienos stebiuosi, kad likau gyvas. Gyvenimas ir mirtis Somalyje man tapo kur kas mažiau svarbūs, o amžinybė – kur kas labiau realesnė. Svarbiausia buvo susitaikyti su tuo, kad tavo lemtis yra Dievo rankose. Tikėjimas man labai padėjo Somalyje. Kariai, kurie nebuvo susitaikę su savo lemtimi, užvirus mūšiui būdavo tiesiog paralyžiuoti, instinktyviai slėpdavosi, bandydami išsaugoti savo gyvybę, baimė užgoždavo

viską, tame tarpe ir įgytus karinius įgūdžius, be kurių mūšio lauke sveikas žuvis“, – prisimena karys.

Svarbiausia – susitaikyti su lemtimi

„Prieš išvystant į miestą ploviau savo draugo kraują, jo smegenimis buvo aptaškytas visas visureigis. Šiurpus vaizdas. Rengėmės vėl išvažiuoti į miestą, kur poškėjo šūviai ir griaudėjo sprogimai, bet aš nenorėjau, kad mano vyrus atgrasytų kruvinos mašinos vaizdas. Tai darydamas aš buvau susirūpinęs, kad žūsiu ir, kad žus visi mano draugai. Bet nuolatinė baimė ir nenumaldomas galvojimas apie ją nuo likimo neišgelbės. Gali mirti garbingai, gali bijodamas. Valydamas kraują galvojau apie savo besilaukiančią žmoną, kuri tuomet laukėsi mūsų pirmojo vaiko. Apie tai sužinojau jau būdamas Somalyje, todėl pradėjau bijoti, kad negrįšiu ir paliksiu savo šeimą. Taigi, pradėjau melstis, prašiau, kad Dievas mane sustiprintų. Negirdėjau jo balso, bet gavau atsakymą – jeigu tau lemta išgyventi, grįši namo, pas šeimą. Jei ne, tu, įtikėjęs į Dievą, keliausi tiesiai į Dangų. Kad ir kas benuktų, o buvo įmanomos tik šios dvi išeitys. Trečio varianto tiesiog nebuvo.“

Pašaukimas

Pašaukimas tapti karių sielovadininku ats. mjr. Džefui Striukeriui neatėjo netikėtai. Viskas dėsninga: „Po mūšio Mogadiše pajutau pašaukimą tapti kariuomenės kapelionu ir paklausiau savo vidinio balso. Jau dabar, bendraudamas su kariais pastebiu vieną dalyką – tikėjimas daro stebuklus, giliai tikintis karys kovoja geriau, nei bet kuris kitas netikintis. Norėčiau atkreipti visų, su kuriais bendrauju dėmesį, į ką mes tikime. Jeigu norite perkainoti savo vertybes, darykite tai dabar. Čia gali būti išeitis ir jūsų stiprybė mūšyje.“

JAV kariuomenės kapelionas ats. mjr. Džefas Striukeris, buvęs JAV reindžerių seržantas. Gr. Viliaus Džiavečkos, vyr. eil. Viltalijaus Otkinskij, vyr. eil. Eglės Stravinskaitės, Irmos Bagdonavičiūtės, Gudų Konstantino Kalinausko pulko, ats. mjr. Džefo Striukerio ir Gedimino Griniaus archyvo nuotraukos

Karys savanoris ir Žalgirio mūšis

Krašto apsaugos savanorių pajėgų karys **eil. ANDRIUS MORKUS** su kitais Lietuvos kariuomenės dalinių kariais liepos mėnesį vyko į Lenkiją, kurioje buvo atkuriamas Žalgirio mūšio istorija. A. Morkus dalinasi savo įspūdžiais ir patirtimi bei pasakoja kaip atrado Krašto apsaugos savanorių pajėgas ir ką jos jam suteikia.

Vyr. eil. **Justinas LAUKYS**

Dainavos rinktinė, 110 kuopa

Kasmet liepos mėnesį, Lenkijoje, netoli Griunvaldo kaimo, vyksta Žalgirio mūšio inscenizacija, pritraukianti istorijos entuziastus ir turistus iš viso pasaulio. Šio renginio tikslas yra pagerbti Žalgirio mūšį – vieną svarbiausių ir didžiausių Viduramžių Europos mūšių, įvykusį 1410 m. liepos 15 dieną. Čia, Griunvaldo laukuose, daugiau

nei prieš 600 metų, jungtinės Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ir Lenkijos Karalystės pajėgos sutriuškino Kryžiuočių ordiną. Lietuvos kariuomenė Griunvaldo (liet. – Žalgirio) mūšio inscenizacijoje dalyvauja jau 15 metų, taip prisidėdama prie istorinių įvykių atkūrimo autentiškumo ir istorinės atminties išlaikymo. Žalgirio mūšio inscenizacija, vykstanti Lenkijoje jau daugiau nei ketvirtį amžiaus, yra ne tik įspūdingas vizualinis renginys, bet ir svarbi

istorijos pamoka. Dalyvaujantys kariai ir šios istorinės epochos entuziastai kruopščiai ruošiasi renginiui siekdami atkurti viduramžių laikų kovos meną, ginkluotę ir taktiką, keletą dienų prieš prasidedant mūšio rekonstrukcijai Griunvaldo laukuose vyksta riterių turnyrai, to meto amatų ir maisto gamintojų dirbtuvės, groja XIV–XV a. laikų muzika. Tai yra viena didžiausių Viduramžių įvykio istorinė rekonstrukcija, tiek dalyvių, tiek žiūrovų skaičiumi.

Kariuomenės atstovai mūsų rekonstrukcijoje

Lietuvos kariuomenės dalyvavimas šioje inscenizacijoje yra reikšmingas indėlis, liudijantis glaudžius Lietuvos ir Lenkijos ryšius bei bendrą istoriją. Be to, tai suteikia galimybę Lietuvos kariams išbandyti savo gebėjimus netradicinėje aplinkoje, skatina patriotizmą ir ugdo pagarbą šalies istorijai. Nuo pirmųjų dalyvavimo garsiojo mūsų rekonstrukcijoje metų Lietuvos kariuomenė nuosekliai prisideda prie šio renginio sėkmės, reprezentuodama savo karinį paveldą. Žalgirio mūsų inscenizacija tampa tiltu tarp praeities ir dabarties, skatina suvokti istorinių įvykių svarbą šiandien.

Šiomet buvo minimos 614-osios Žalgirio mūsų metinės. Liepos 12-14 dienomis į šį renginį iš Lietuvos atvyko apie 70 dalyvių – profesinės karo tarnybos kariai, viduramžių entuziastai ir vienas Krašto apsaugos savanorių pajėgų karys eil. Andrius Morkus. Inscenizacijoje su istoriniais XIV a. riterių šarvais dalyvavo Lietuvos kariuomenės Gedimino štabo bataliono Garbės sargybos kuopos kariai.

Andrius ir istorija

Eil. A. Morkus tarnybą Krašto apsaugos savanorių pajėgose pradėjo ne taip ir seniai. Apie mūsų pajėgas sužinojęs iš draugų, prieš porą metų baigė Bazinį kario savanorio įgūdžių kursą, dabar tarnauja Dariaus ir Girėno rinktinės 209-ojoje kuopoje, kur eina ryšininko pareigas. Pirmuosius karinius įgūdžius Andrius įgijo Šaulių sąjungoje. Anot kario savanorio, kariuomenėje jis siekia toliau gilinti Šaulių sąjungoje įgytas žinias ir gebėjimus. Karys prisipažįsta, jog istorija jį domino visada, ypač XX a. amžiaus Europos istorija, Pasauliniai karai, Šaltojo karo laikotarpis bei Modernieji laikai, deja, Viduramžiais nesidomėjo. Tačiau iš kuopos vadovybės sužinojęs, kad ieškomas žmogus drauge

su LDK Gedimino štabo bataliono kariais išvykti į Žalgirio mūsų inscenizaciją, A. Morkus nedvejodamas sutiko. Andrius džiaugėsi, kad atitiko iškeltus sveikatos ir fizinio pasirengimo reikalavimus, reikalingus inscenizacijos dalyviui. Karys savanoris pasakoja, jog anksčiau nebuvo susidūręs nei su viduramžių ginkliuote, nei su tradicijomis, nei pagalvojęs, jog galėtų kada nors dalyvauti vadinamosiose istorinėse rekonstrukcijose. „Yra tekę tik iš šono stebėti riterių turnyrus miesto šventėse“, – sako Andrius.

Pasiruošimas prieš mūsų

Pasiruošimas prasidėjo Gedimino štabo batalione nuo bendro pobūdžio informacijos apie patį renginį ir supažindinimo su jo eiga. Tada vyko šarvų ir ginkluotės pasimatavimas bei išdavimas. Kartu su kiekvienam paskirtu padėjėju, apsirengus visus šarvus, kurių svoris siekia apie 40 kilogramų, vyko ginkluotės išmėginimas bei trumpos kovos porose. Nebuvo tikslo kažką nugalėti, tuo labiau sužeisti, tai buvo pabandymai vieni kitiems susmūgiuoti ar pargriauti. Šiek tiek pailsėjus, kadangi diena buvo ypač karšta, o judėjimas su šarvais ir po jais dėvimais storais vatiniiais rūbais vargino, tęsėsi rimtesnės kovos, kurios

jau buvo panašesnės į renginyje vyksiantį mūsų. Andrius buvo nustebęs, kad su šarvais ir tokiu jų svoriu, jautėsi pakankamai komfortiškai: „Tinkamai apskaičiuotas ir paskirstytas svoris suteikė mobilumo“, – pasakojo karys savanoris.

Žalgirio mūsų

Nuvykus į Lenkiją, į vietą, kurioje, kaip manoma, 1410 metais vyko Žalgirio mūsų, Andrių nustebino renginio mastelis: „Lietuvoje nieko panašaus neteko matyti, mūsų rekonstrukcijos vietai skirta teritorija atrodė kaip nedidelis miestelis Lietuvoje; čia buvo susirinkę ne vien tik dalyviai ir žiūrovai, tačiau ir Viduramžių entuziastai, kurie vaidino gyvenimą to laikmečio aplinkoje, išlaikant tuometinį stilių – nuo Viduramžių palapinių iki smulkių aprangos detalių“.

Vos atvykę, paisydami organizatorių reikalavimų, visi dalyviai persirengė į XV a. pradžią atitinkančius rūbus, kuriuos išdavė Gedimino štabo batalionas ir turėjo laisvo laiko pasivaikščioti po vykstančią milžinišką mugę. Anot A. Morkaus buvo pakankamai laiko ir pavalgyti, ir apsidairyti po teritoriją, ir susipažinti su mūsų planu.

”

Stebėjau dalyvių pasiryžimu ir organizatorių valia išlaikyti autentiškumą ne tik Didžiajame mūšyje, kaunantis ištisas valandas alinančiame karštyje, bet ir po mūšio vykusiose riterių dvikovose, kurias taip pat sekė gausybė žiūrovų akių

Eil. Andrius Morkus

Antroji diena prasidėjo nuo Didžiojo mūšio prieš Kryžiuočius, kuris truko net keturias valandas. Tai buvo ne juokais varginanti inscenizacija, kurioje kovėsi apie 1000 pėstininkų ir raitelių iš visos Europos. Andriui Morkui patiko toks savęs išbandymas: keturias valandas karštyje stengtis kovoti, nepargriūti, išbūti su šarvais ir... laimėti! Buvo atkartota to meto jungtinės Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės ir Lenkijos karalystės kariuomenių pergalė. Galima tik bandyti įsivaizduoti, ką turėjo patirti ir kokie ištvermingi privalėjo būti tuometiniai kariai.

Karys savanoris eil. Andrius Morkus džiaugiasi, kad galėjo aplankyti Žalgirio mūšio paminėjimo rekonstrukciją ir joje dalyvauti, taip pat tokia renginyje rekomenduoja apsilankyti kiekvienam, norinčiam pamatyti gyvąją istoriją savo akimis.

Vyr. eil. Kornelija Dūdaite

Motyvacija yra noras būti geru kariu

Karė savanorė, tarnaujanti vienoje iš Savanorių pajėgų rinktinių, žvalgybos būryje. Mergina taip pat yra Tarptautinių santykių ir diplomatijos mokslų magistrė, Lietuvos funkcinio sporto čempionė.

Prieš pora metų Majoro Juozo Lukšos mokymo centre Kornelija baigė Pradinio patrulio kursą, šiemet – pradinį žvalgo kursą. Karė savanorė žino, kad siekiant savo tikslo neišvengiamai tenka patirti ir nesėkmių, o iš jų išbristi įmanoma tik atkaklumo dėka.

Koks yra Kornelijos tvirtumo receptas, kodėl ji taip norėjo tarnauti žvalgybos vienetė, kad net 4 kartus ėjo į atrankas ir kaip jai pavyko įgyvendinti savo svajonę?

Savo pasakojimą karė savanorė pradeda nuo gimtojo miestelio Pakruojo. Sako, kad jai pasisekė, nes užaugo draugiškoje, nors ir nediduko miestelio aplinkoje, o mokyklą mini ypač šiltu žodžiu, nes ten ją istorijos mokė puiki pedagogė, padėjusi perprasti šio mokslo esmę: istorija visada yra, buvo ir bus priežasties bei pasekmės dėsnių ir ryšių suvokimas. Šį mokslą reikia suvokti, o ne *iškalti*.

„Pakruojis buvo pilnas geros atmosferos vaikystėje ir paauglystėje, bet mes visi išaugame iš savo gimtosios aplinkos. Ir man visada atrodė, kad gyvenime reikia surasti savo vietą ir ten jau padaryti viską, ką gali. Aš tos savo vietos ieškojau ir kai sugalvojau, kad žinau kas esu – teko truputį už svajonę pasigurmti, nes svajonės nėra labai lengvai pasiekiamos, o jeigu jos lengvai pasiekiamos, tai tokios ten ir svajonės“, – sako vyr. eil. K. Dūdaitė.

Prieš tapdama studente autostopu kelia-vote pakeleivingomis mašinomis po visą Europą. Ko siekėte tokiu gyvenimo būdu?

Keliauti pakeleivingomis mašinomis pradėjau dar besimokydama mokykloje, taip keliavau ir būdama studentė. Mano autostopo laikai buvo „gūdūs“ 2005–2006 metai. Kelionės, stabdant automobilius, buvo iš nepritekliaus, nes užaugau su mama ir tikrai neturėjau galimybės kitaip pamatyti pasaulio. Nuolat skaičiau knygas ir man atrodė, kad už Lietuvos sienų egzistuoja visiškai kitoks pasaulis. Tuo pačiu buvo labai smalsu ar gyvenimas užsienyje tikrai yra toks, kaip rašoma knygose. Kas kartą, kažką perskaičius apie kitas šalis troškiau viskuo įsitikinti savo akimis, o paprasčiausias būdas tai padaryti buvo ten nuvažiuoti. Atsimenu, pasidarydavau kartoninę lentelę su užrašu to miesto ar šalies kurią užsibrėždavau aplankyti ir bandydavau laimę. Man labai pasisekė, aš sutikau labai daug gerų ir tik gerų žmonių; Manęs niekas nenuskriaudė ir nieko bloga nepadarė. Pamačiau tikrai daug, nes Europą išvažinėjau skersai išilgai. Aišku, yra tekę ir Azijoje *patranzuoti*, ir kitose šalyse.

Keliavimas autostopu labai užgrūdina, nes, visų pirma, esi visiškai priklausomas nuo kitų žmonių. Oro sąlygos yra atskira tema – tu joms niekada nepasiruoši, niekada nežinai kas sustos, nežinai kiek teks prastovėti laukiant automobilio, nežinai kiek kilometrų pakeleivingos mašinos vairuotojas galės pavėžėti link galutinio tikslo. Nauda ta, kad išmoksti orientuotis nepažįstamoje vietovėje: kai keliaudavau –

Tranzuotoja ir sportininkė. Tai tik keletas iš daugelio Kornelijos pomėgių

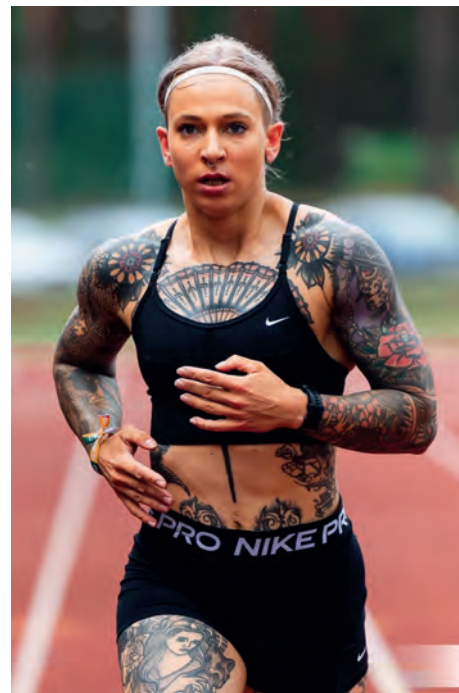
neturėjau tokio dalyko kaip GPS'as, todėl visur eidavau arba su popieriniu žemėlapiu arba iš atminties. Visa tai labai praverčia šiandien, kario savanorio tarnyboje, bet jeigu atsukčiau laiką atgal, šiandien galvočiau kokia drąsi ir vietomis kvaila aš galėjau būti. Bet čia pamokos iš šeimos: *tranzuodavo* mano mama, mano mamos brolis, todėl tai man atrodė labai tinkamas, saugus ir įdomus keliavimo būdas. Aišku, toks gyvenimo būdas šiuolaikinėje perspektyvoje atrodytų gana neatsakingas, bet tada atrodė kitaip.

”

Kai keliaudavau neturėjau tokio dalyko kaip GPS'as, todėl visur eidavau arba su popieriniu žemėlapiu arba iš atminties. Visa tai labai praverčia šiandien, kario savanorio tarnyboje, bet jeigu atsukčiau laiką atgal, šiandien galvočiau kokia drąsi ir vietomis kvaila aš galėjau būti. Bet čia pamokos iš šeimos: tranzuodavo mano mama, mano mamos brolis, todėl tai man atrodė labai tinkamas, saugus ir įdomus keliavimo būdas.

Po mokyklos baigimo pasidarėte pirmąją tatuiruotę ir tai buvo ne kiškutis, ir ne gėlytė, o kažkas daug rimčiau. Kas?

Išsitatuiravau du revolverius. Tokios tatuiruotės troškau pakankamai senai, bet norėjau sulaukti pilnametystės ir įsitikinti

ar tikrai esu tam pasiryžusi. Kodėl revolveriai? Dėl didelės meilės ginklams ir sportiniam šaudymui. Ši sporto šaka labai padeda susikonscentruoti: esi tik tu ir tavo ginklas; sportinis šaudymas lavina dėmesingumą ir – galų gale – iš mano dabartinės perspektyvos šis mano pomėgis man tikrai praverčia dabar. Ginklas yra ypatingas dalykas: reikia juo rūpintis, jį prižiūrėti, be to, atliekant šūvį, turi jį iššauti kaip vienintelį. Tai ugdo savikontrolę, padeda suvokti šaudymo procesą. O grįžtant prie tatuiruočių, mane užkabino tai, kad jas darantis atsiranda savęs transformavimo momentas: gali pats pasirinkti kaip atrodysi – ir tai nusprendžia ne gamta ar genai, bet tu pats. Manau, didžioji dalis žmonių, darosi tatuiruotes dėl tam tikros priežasties, jomis kažką pažymi, pabrėžia. Mano atveju, tatuiruotės žymi tam tikrą gyvenimo etapą, kurį aš uždariau, ir nors labai mėgstu savo tatuiruotes, neatsisakyčiau nei vienos, be ar daryčiausi daugiau – ne. Pasidariusi paskutiniąsias užverčiau puslapį, esu labai dėkinga tam gyvenimo etapui ir patirtims, kurias tada gavau. Mano tatuiruotės man primena gyvenimo pamokas, kurias esu gavusi. Ar būtent taip reikia įprasminti savo gyvenimo patirtis? Manau, kad tai labai asmeninis dalykas, žmonės dažniausiai renkasi tai, kas jiems yra priimtina, o mano atveju – tiek paauglystėje klausantis sunkiosios muzikos, tiek būnant tam tikroje kompanijoje žmonių – tai atrodė natūrali tąsa, kuri pasibai-gė, kai baigėsi tas etapas.

Atėjau studijuoti į TPSMI atrodydama kardinaliai kitaip nei mano kursioikai: plaukai mėlyni, suveltai į dredus, ausys pradurtos tuneliniais auskarais, tatuiruota...

Į daugelį gyvenimo patirčių jus įvėlė ne likimas, o jūs pati įsivėlėte. Kaip Jūsų gyvenime atsirado patirtis diplomatų kalvėje TPSMI (Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institute)?

Mano mamoms brolis, mano dėdė – labai daug įtakos mano gyvenimui padaręs žmogus, kai iškilo klausimas kur man stoti yra pasakęs: „Tokiai, kaip tu, yra du keliai – arba į Karo akademiją, arba į TPSMI. Kadangi tau istorija patinka, tau TPSMI bus gerai“. Ir tikrai, per istorijos pamokas susiformavęs supratimas, kad nuo pat Akmens amžiaus iki šių dienų žmonijos vystymasis yra gerų ir blogų pasirinkimų ir to pasekmių visuma, man padėjo apsispręsti. Įstojau į TSPMI ir, atsimenu, ateinu kurią tai dieną į paskaitas ir suprantu, kad sėdžiu aš (tuo metu ganėtinai gotiškai atrodžiau) šalia studentų, dėvinių kostiu-

mėlius, švarkelius, nešinus lagaminėliais: tokie visi būsimi diplomatai. Okei, galvoju, kur aš čia pataikiau? Šitas klausimas man nedavė ramybės visą pirmą mano mokslų pusmetį. Be to, savyje turėjau mažo miestelio sindromą: man tikrai atrodė, kad aš ne savo vietoje, kad aš nepakankamai gera, kad man nepakanka žinių ir suvokimo ir, apskritai, kad pas mane smegenų dantračiai ne taip sukasi. O paskui, apsigalvojau; jeigu galit jūs, galiu ir aš. Pirmaisiais mokslo metais labai pagelbėjo meilė istorijai, nes programoje buvo daug bendrinių dalykų. Po to, atsirado studentiškos draugystės, geri ir blogi dėstytojai ir įsisukau į tipinį studento gyvenimą. Ir staiga mes išvažiuome į Karo akademiją! Vyko Karo akademijos ir TSPMI apsi-keitimo studentais projektas: studentai važiuodavo pabūti kariūno kailėje, o pas-

”

Atsimenu, praėjau pro Karo akademijos vartus, apsivilkau uniformą, (ir nepaisant to, kad vietoje standartinės šukuosenos man ant galvos puikavosi mėlynai dredai – kas daugeliui atrodė absoliuti egzotika) supratau, kad esu savo vietoje.

tarieji pasimokydavo TSPMI. Atsimenu, praėjau pro akademijos vartus, apsivilkau uniformą, (ir nepaisant to, kad vietoje standartinės šukuosenos man ant galvos puikavosi mėlynai dredai – kas daugeliui atrodė absoliuti egzotika) supratau, kad esu savo vietoje.

Man tiko disciplina, tvarka, buvo viskas suprantama, niekas nekėlė jokių klausimų, patiko taisyklės, kurios numato, kad viskas turi būti daroma tik tada, kai duodama komanda. Tie žmonės, kurie tuomet buvo mano vadai ar tiesiog kiti kariūnai, man pademonstravo, kad kariuomenė turi žmogišką veidą. Pavyzdžiui, 1990 metais Lietuvos kariuomenė turėjo dar daug sovietinio palikimo. Mes visi buvome girdėję istorijų apie gerus ir blogus dalykus kariuomenėje, tačiau mano mainų programos metu būsimieji jaunieji leitenantai buvo įrodymas, kad iš to išaugama. Ačiū jiems už tai, kad man paliko labai gerą įspūdį.

Mainų programa su Karo akademija mano, trečiojo TSPMI kurso studentės, galvoje pasėjo mintį, kad man reikia į kariuomenę. Pabaigiau bakalaurą, po jo įstojau į magistrantūros studijas ir tada, 2014 metais, prasidėjo karas Ukrainoje. Didelė dalis mano draugų turėjo vienokių ar kitokių ryšių su ukrainiečiais. Pačioje 2014 metų pabaigoje, mano geras draugas iš Vilniaus „Žalgirio“ fanų klubo paskambino ir pranešė, reikia nuvažiuoti į Ukrainą. Nustebau: juk ten karas. O jis mane patikino, kad viskas bus gerai, į Kijevą tik reikia „sulakstyti“, nes ten žmonės laukia paramos. Mes susimetam pinigų džipui, kažkas dar paaukojo humanitarinės pagalbos ir dviese su bičiuliu išvažiuome jau prasidėjus 2015 metų pavasariui. Mūsų užduotis Ukrainoje buvo tokia: nuvykus į Kijevą reikėjo pasiimti daugiau žmonių ir drauge važiuoti į pietus, į Mariupolį, pas Azovo bataliono karius. Savo bendrakeleivius, kurie turėjo prisijungti prie bataliono, nuvežėme į Berdianską, kur buvo

įsikūrusi Azovo bataliono būstinė. Mes taip pat ten trumpam pasilikome svečiuose. Į detales nesileisiu, nes tie žmonės vis dar kovoja fronte ir, ačiū Dievui, dar visi gyvi. Iš tos kelionės į Ukrainą man įstrigo keletas dalykų: pirmas, kad Tėvynės gintiėjo visi – skusti, lupti, tatuiruoti, inteligentai ir mažesni inteligentai, o į Azovo batalionąėjo tie, kuriems iš tiesų RŪPĖJO kas bus su Ukraina. Nes atsiminkime, 2015 metais pasaulis dar buvo aklas ir Rusijos agresijos kažkaip „nepastebėjo“. Didžioji dalis Europos į šitą reikalą žiūrėjo taip, tarsi ten „savi su savais pykstasi“. Niekas nedarė didesnės skirties tarp Rusijos ir Ukrainos. Mums būnant ten „azoviečiai“ mus pamokė kaip ginklą paimti į rankas, kaip granatą išmesti ir pasakė: „Ruoškitės, nes jūs – sekantys“. Man ši mintis giliai įstrigo. Grįžusi į Lietuvą vienam kolegai prasitariau, kad nebegaliu gyventi toliau kaip įprastai. Todėl pradėjau ieškoti būdų kaip ateiti į Lietuvos kariuomenę.

”

Kaip dabar atsimenu: išlipam iš autobuso Dragūnuose, aš ir 18-mečiai jaunuoliai. Mano skyriaus vadas buvo gal 21 metų. Buvo neįprasta, bet priėmiau tai kaip pamoką, kad taip turi būti, kad žmonės kurie man įsakinėja taip turi daryti, o aš įsakymus turiu vykdyti. Tarnyba yra ne ta vieta, kur turėčiau prabangą pati priimti kažkokius sprendimus.

Ką teko įveikti atliekant Nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą?

Apsisprendus ateiti į kariuomenę, vienintelis man tinkamas variantas buvo Baziniai kariniai mokymai (BKM) vykę kovo mėnesį. Aš labai norėjau suspėti į šitą traukinį, nes buvo pasklidęs gandas, kad daugiau BKM nebebus. O iš Ukrainos grįžau kovo pirmoje pusėje, tad vilčių suspėti buvo nedaug. Be to, susidūriau su pirmąja kliūtimi, kai nuėjau pasikonsultuoti kaip greitai galėsiu praeiti medicinos komisiją. Ten man tiesiai šviesiai pasakė: ne, mergaite, kur tu tokia eisi? Jie turėjo galvoje mano išvaizdą: plaukai suveltai į dredus, ausys pradurtos tuneliniais auskarais, o juos išsiėmus ausų speneliuose lieka skylės. Taigi, šie dalykai sukliudė man patekti į BKM, bet nenumšė ryžto. Susitaučiau pinigų plastinei ausų operaci-

Trečiąją tarnybos dieną paprašiau kambariokės nuskusti man plaukus. Tada šiltas vanduo kareivinėse buvo prabanga ir galvą plauti šaltu vandeniu buvo nemalonu. Nusprendžiau nevargti ir nusiskusti

jai ir į sekančią medicinos komisiją atėjau jau užsiūtomis ausimis.

Netrukus stovėjau su dokumentais pas karo prievolinkus, Mindaugo gatvėje, Vilniuje. Iš ausų, po operacijos, dar styrojo siūlai. Ne visi karo prievolės darbuotojai buvo sužavėti mano apsisprendimu eiti į kariuomenę, nes jiems buvo neįprasta, kad 26 metų mergina, su dviem aukštaisiais sugalvojo tapti šauktine (tuo metu Lietuvoje buvo neseniai atnaujinta Nuolatinė privalomoji pradinė karo tarnyba). Vis tik priėmė ir informavo, kad liepos mėnesį reikės prisistatyti į Klaipėdą, Dragūnų batalioną. Niekas apie tą batalioną nežinojo, bet nieko ir neklausinėjau. Tokia aš jau esu: iš anksto neverta klausinėti, nes gandai dažniausiai būna melagingi ir reikia pačiam susidaryti savo nuomonę.

Iš tiesų, tai buvo labai įdomi patir-

tis. Nebuvo man jokio šoko, kaip kitiems šauktiniams, o kadangi pati norėjau čia pakliūti, todėl ignoravau visus nepatogumus. Pastarųjų, be abejo, buvo. Prisimeinu, kad trečiąją tarnybos dieną paprašiau kambariokės nuskusti man plaukus. Taip pasielgiau dėl 2 priežasčių: viena, dėl seržanto, mūsų būrininko, kuris nuolat kartojo: „Dūdaite, kodėl pas tave ant galvos makaronų bliūdas“? Mano plaukai išties labai neklusnūs. O antroji priežastis buvo ta, kad mano tarnybos metu šiltas vanduo kareivinėse buvo prabanga ir galvą plauti šaltu vandeniu, švelniai tariant, buvo nemalonu. Todėl nusprendžiau nevargti ir nusiskusti. Aišku, tarp 600 kitų šauktinių (daugumos vaikinų) su ta plika galva atrodžiau savotiškai, bet sprendimas iš esmės buvo geras ir būitį tikrai palengvino: turėjau daugiau laiko sau ir sportui.

”

Sportas man buvo reikalingas, kad nebūčiau našta kitiems. Norėjau būti stipri tiek, kad galėčiau pati nešti savo kuprinę, bėgti, judėti ir dengti, kad nebūčiau paskutinė. Žinojau, kad man bus sunkiau negu vaikinams – todėl ir sportavau. Mano fizinė ištvermė buvo mano rankose.

Crossfit varžybose Atėnuose, 2024 metai

Europos funkcinio sporto meistrų čempionate, 2024 metai

Hyrox pasaulio čempionatas Nicoje, 2024 metai

Atviras Europos kariškių funkcinio sporto čempionatas, 2024 metai

Motyvacija yra noras tapti geru kariu!

9 tarnybos mėnesiai prabėgo labai greitai ir jeigu dabar galėčiau atsukti laiką atgal, tai sakyčiau, duokite tos tarnybos daugiau, bent jau metus. Tarnyba tikrai nėra kažkas tokio baisaus, engiančio, trikdančio. Aišku, būna visko, vadų mes turim visokiausių, jų nepasirinksi. Tiesa yra tame, kad negali pasirinkti žmogaus kuris tau duoda komandą, bet gali pasirinkti kaip į tai reaguosi. Nebūtina į širdį priimti visko kas tau yra sakoma, nes esi tik statistinis vienetas. Tiesa, juo būti reikia taip pat išmokti.

Jūsų kursioams, kurie po TPSMI „nusėdo“ ministerijų koridoriuose, jūs turėjote atrodyti balta varna, nes po magistrantūros studijų plika galva lakstėte po Lietuvos miškus poligonuose, o po šauktinių tarnybos dar ir į KASP atėjote?

Taip, man labai pasisekė, nes aš žinojau ko noriu. Negaliu sakyti, kad mano bendrakursiai nežinojo ko nori. Mokiau

su plačiu spektru skirtingų žmonių. Nes tiek politologas Linas Kojala, tiek jaunieji politikai Vytautas Sinica ar Ieva Kačinskaitė-Urbonienė – visi šitie žmonės buvo mano bendrakursiai. Taip, aš nematau, kad TPSMI buvau kaip visi, bet nematau to ir kaip trūkumo. Turiu tvirtą stuburą, kuris išlaiko mane tokią, kokia esu ir save tokią priimu. Užtruko, kol susiformavau, bet kiekvienas mūsų turime savo vertę būti būtent tuo, kuo skiriamės nuo kitų. Buvę mano kursioakai yra geri savo srityse, o aš esu gera ten, kur esu. Ir man labai pasisekė, kad atsidūriau ten, kur norėjau. Pastangų ir bandymų buvo daug, bet visada žinojau, kad finale viskas bus kaip sumaniau.

Keturis kartus eilės bandėte tapti žvalge. Kodėl toks atkaklumas?

Galima priskaiciuoti ir 5 kartą, kai žvalge tapti bandžiau dar būdama šauktinė. „Bandžiau“ gal nevisai tinkamas žodis. Tada dėl objektyvių priežasčių nepavyko: nebuvo kur apgyvendinti į atranką atvykusių merginų. Bet užsifiksavo, kad man reikia praeiti atranką į žvalgus. Atranka nėra malonus dalykas, bet ji ir neturi būti maloni, jos paskirtis yra patikrinti, o ne paglostyti pretendentą. Aš žinojau kur aš einu, į ką viliuosi ir ką man teks paaukoti. Svarbu buvo ne kiek kartų man pasakys NE iki pasakys TAIP. Pirmąjį kartą į žvalgų atranką ėjau Klaipėdoje, taip pat ėjau Vilniuje, kai grįžau gyventi į sostinę, ir, galų gale, man nusišypsojo laimė Kaune. Siekiau patekti į tą komandą kuri norės su manimi dirbti, į mane investuoti, o tarnybos vieta buvo visiškai nesvarbi. Nes kolektyvas yra daug svarbiau negu vieta.

Sakote, jog kolektyvas svarbiau nei vieta. Čia apie žvalgybos vienetą, ar tai galima pritaikyti ir KASP skyriui?

Sakyčiau, abiem atvejais yra visiškai nesvarbu kur, o svarbiausia su kuo. Kai kariui įsakoma vykdyti užduotį, kad ir kokioje aplinkoje jis atsidurtų, jeigu bus su tais žmonėmis kuriais jis pasitiki ir kurie pasitiki juo – vadų suformuluota užduotis bus atlikta. Ir atvirkščiai: jeigu nebus tarpusavio pasitikėjimo ir pagarbos – užduoties jūs neatliksit. Ar pelkėje sėdėtumėt, ar šiltnamio sąlygomis – vis tiek tas pats: įvykdysite tą užduotį, kurioje dalyvaus tie, kuriais pasitikite. Keturi kartai mano bandymų atrodo, kad daug; iš kitos pusės jeigu būtų reikėję, būčiau atėjusi ir penktąjį, ir šeštąjį kartą.

Pratybose „Iron Wolf“, prieš porą metų

Dažnai žmonės po nesėkmės sako, kad jiems reikia laiko atsigauti ir „susirinkti save“. Kaip buvo jums?

Net nesakyčiau, kad man reikėjo labai save rinkti. Kiekvieną kartą, kai man pasakydavo ne, pirmas mano klausimas būdavo: ar tai yra objektyvi priežastis, ar aš kažko nesugebu? Tarkime, aš nesugebu pakankamai gerai plaukti, nes bijau vandens. Tada mano veiksmai man aiškūs: einu į baseiną ir mokausi plaukti. Pavyzdžiui, pirmojoje atrankoje, dar Dragūnuose – mano pirmas sąlytis su vandeniu buvo... skandinimas. Tai yra visiškai normali praktika, nes vertintojams reikia patikrinti kaip žmogus reaguoja į ekstremalias situacijas, kaip jis tvarkosi su panika. Kadangi tuo metu aš su ja nesusitvarkiau, supratau, kad turiu trūkumą ir man šioje srityje reikia padirbėti. Niekada nebuvo gera plaukikė, todėl pradėjau treniruotis baseine. Darbas atsipirko: dabar pati vedu užsiėmimus kolegoms baseine, mokau juos plaukti. Tai reiškia, kad viskas yra pataisoma darbu.

”

Atranka į žvalgus nėra malonus dalykas, bet ji ir neturi būti maloni, jos paskirtis yra patikrinti, o ne paglostyti pretendentą. Aš žinojau kur einu, į ką viliuosi ir ką man teks paaukoti. Svarbu buvo ne kiek kartų man pasakys NE kol pasakys TAIP.

”

Tai, ką nešioji ant pečių – galva – yra didžiausias žvalgo ginklas. Aišku, po švaraus ginklo.

ATKELTA IŠ 27 PSL.

Beje, kai tvirtiname, kad po nesėkmės reikia „susirinkti save“, tai sufleruoja požiūrį, kad kažkas kitas tau gali įdiegti apie tave iškreiptą supratimą kas tu esi iš tikrųjų. Manau, jeigu asmenybė yra susiformavusi, suvokianti save ir savo tikslus, jokios pastabos iš šono negali jos paveikti. Tereikia objektyviai įsivertinti ko trūksta; juk kai kažko negauni, tai be priežasties neatsitinka. Aplinkybės, kaip žinia, yra objektyvios ir subjektyvios. Pastarosios gali būti ir simpatijos, ir antipatijos, kurios tikrai daug lemia, bet niekas tavęs neprames jeigu būsi pats geriausias. Vadinasi, reikia dirbti tol, kol toks tapsi.

Esate baigusi Pradinį patrulio ir Pradinį žvalgo kursus, kur, be daugelio kitų dalykų, buvo mokoma ir išgyvenimo. Daugelis žvalgo tarnybų įsivaizduoja stereotipiškai, kad jūsų cecho kariai daugiausia mokomi išgyvenimo miške ar nepažįstamoje vietovėje. Kiek laiko galėtumėte išbūti su vienu batų, ilgėlių ryšulėliu, vietoje mineralinių medžiagų piliulės ir vabalu, vietoje baltymų batonėlio?

Kiek laiko žmogus gali būti vienas? Iš tikrųjų, tai tiek, kiek reikės. Mes visi esame pripratę gyventi kažkokiame burbule, bet yra žmonių rūšis kuriems vienatvė nėra nei kančia, nei nemalonumas, nei sunkumas ar baisumas. Man didžiausias džiaugsmas buvo orientaciniai žygiai Pra-

dinio patrulio kurso metu, nes juose mes būdavome po vieną. Ką reiškia kai esi vienas? Reiškia, kad tu pats už save atsakingas. Tau nereikia sukti galvos, kad tavo kolega nuvestų tinkamą maršrutą, kad nereikėtų sukti papildomų kilometrų ar rūpintis, kad kažkas kažką pametė. Esi tik

Pradinio patrulio kurso metu...

tu pats ir kiekviena tavo klaida yra tavo paties problema. Niekada netestavau kiek galėčiau išbūti viena. Bet kadangi labai daug metų praleidau keliaudama autostopu – tai su vienu užduotyje, manau, kad susitvarkyčiau. Kitas dalykas – kariuomenė mus padaro savotiškais edukuotais benamiais. Mes puikiai mokame pasidaryti reikalingus dalykus iš parankinių priemonių, galime pakentėti kada yra šalta, šlapia, nemalonu, galime orientacinį praeiti ir su vienu batų, ir apskritai be batų. Kitas klausimas, ar to reikia ir kokia kaina? Ar tikrai verta dėl to aukoti sveikatą? Vienas dalykas atlikti užduotis tada, kai jos yra reikalingos, pavyzdžiui, kad įveiktum atranką, baigtum kursą, bet kasdieniame gyvenime aš tokiems ekstremumams tikrai nepasirašyčiau, nes į viską žiūriu iš ilgalaikės perspektyvos: man dar reikės pakankamai geros sveikatos, kad galėčiau atlikti tai, kas manęs laukia ateityje. Be to, mes visi Lietuvos kariuomenės kariai – ar kariai savanoriai, ar PKT kariai – ruošiamės ginti Lietuvą. Tam, kad galėtume ginti Lietuvą turime būti pasirengę tiek psichologiškai, tiek fiziškai, tiek kaip tam tikros rūšies kariai ar specialistai. Vadinausi, išbarstyti sveikatą pakeliui ir vėliau jos neturėti – būtų labai trumparegiška. Todėl aš stengiuosi vaikščioti su dviem batais, bet jeigu reikės pasidarysiu juos iš to, ką rasiu po ranka. Ir vabalą yra tekę suvalgyti – tikrai tai nėra pats baisiausias dalykas, kas būna žvalgyboje.

Tas, kas galvoja, kad žvalgas yra arklys, kuris daug neša – tai ne, tokiam stereotipui absoliučiai nėra jokio pagrindo. Taip, mūsų užduotys yra sunkios, bet žvalgas

”

Mesti ką pradėjai neverta, nes tai gali tapti ilgalaikiu įpročiu. Mes, žmonės, jau taip sutverti, kad esame linkę rinktis lengvesnį kelią. Taip užkoduota mūsų evoliucijoje. Kita vertus, tuo ir skiriamės nuo kitų būtybių, kad turime protą ir sąmonę. Jeigu visą laiką leisime galvoje dominuoti minčiai: aš nebegaliu ir man reikia mesti, tai anksčiau ar vėliau ta mintis nugalės. Ir atvirkščiai, jeigu tą mintį grūsi kuo toliau, manau – pavyks. Sakau „manau“, nes visada yra objektyvios aplinkybės, kurios gali pakišti koją. Taip išeina, jei nesusilaužysi, pavyzdžiui, kojos – viskas pavyks.

ypatingas tuo, kad net ir būdamas pavargęs turi gebėti pasinaudoti savo išskirtiniais kognityviniais gebėjimais, gera atmintimi ir mokėjimu atrasti savyje tiek jėgų, kiek reikia užduočiai atlikti. Taip pat toks karys turi pasižymėti ir geru emociniu intelektu, nes žvalgas turi veikti nedraugiškoje teritorijoje ir turi sugebėti apgauti tą, kuris nori jį sučiupti, privalo būti gudresnis už priešą. O į tą gudrumą sueina labai daug skirtingų įgūdžių. Pagrindinis dalykas ko reikia žvalgui, yra atmintis, nes tikrai ne visada po ranka bus žemėlapis ar galimybė užsirašyti. Tai, ką nešioji ant pečių – galva – yra didžiausias žvalgo ginklas. Aišku, po švaraus ginklo.

Taip pat žvalgui būtini nepriekaištingi kognityviniai gebėjimai: įsisavinti informaciją, atsijoti kas svarbu ir reikšminga, o kas – antraeiliai dalykai. Štai kodėl per žvalgų atrankas pretendentai nedera galvoti, kad užduotys skirtos kandidatų „sumalti ir nuvaryti“. Atranka siekiama patikrinti koks tu esi, kai vienas, pavargęs ir sušalęs. Nes jei būdamas tokios būsenos gali vykdyti užduotis, tai jas įvykdyti galėsi visada. Kiekviena atranka man duodavo

vis daugiau nuojaautos apie save pačią: aš žinojau kur yra mano lūžio taškas, tik jis nepriversdavo manęs pasiduoti. Tiesiog po lūžio privalu atsistoti ir eiti toliau, nes užduotis dar nesibaigė.

Ką tokio neįtikėtino teko patirti būnant žvalge: pratybose užsienyje ar namuose?

Žvalgybos padaliniai ir mūsų pratybos bei mokymai labai stipriai skiriasi nuo to, ką veikia reguliariai kariuomenės padaliniai. Taip yra todėl, kad mes visi turim šiek tiek mažiau savisaugos ir daugiau noro padaryti kartais ne visai protingų, kartais rizikingų, bet tikrai visai smagių dalykų. Šiomet, vasario mėnesį mūsų rinktinės žvalgybos būrio 6 asmenų komanda laimėjo pirmąją vietą Danijoje, kur kasmet vyksta tarptautinės žvalgų varžybos „Blue nail“. Išvertus pavadinimą pažodžiui reiškia „Mėlyną nagą“ ir tai yra vos ne tiesioginė iliustracija sušalusių iki pamėlynavimo varžybose dalyvaujančių karių rankų ir kojų: Danijoje vasario mėnesį yra labai žvarbu, drėgna ir – kaip sakė patys danai – šiomet pavasarį iškrito rekordinis kritulių kiekis, lijo ne lietus, o pylė liūtys. Purvu beveik iki kelių bridome visas dvi varžybų paras. O kadangi mes, žvalgai, esame „lengvai nušokę“ tai mūsų vedlys visą laiką vedė mus be kompas. Aš pirmą kartą mačiau žmogų, kuris gali eiti be kompas nepažįstamoje valstybėje, orientuodamasis vien pasižiūrėjęs į dangų. Tai unikalūs sugebėjimai. Mūsų atstumas buvo netrumpas, nuėjome beveik 70 kilometrų – jau iššūkis yra tiek įveikti esant baisioms oro sąlygoms. O juk eini ne tuščiomis; nešiesi ginklą, kuris yra tau visiškai svetimas, nes ginklus mums davė varžybų organizatoriai danai, o taip pat atlieki užduotis, pavyzdžiui leidiesi virve „zip line“ būdu: kai tarp dviejų taškų ištemptas trosas ir tu turi iš vieno taško nusileisti į kitą. Tai darai su ekipuote, ginklų, viduryje nakties, neįsivaizduodamas kur esi.

Šiomet, vasario mėnesį mūsų rinktinės žvalgybos būrio 6 asmenų komanda laimėjo pirmąją vietą Danijoje, kur kasmet vyksta tarptautinės žvalgų varžybos „Blue nail“

Liūtyje, purvu beveik iki kelių bridome visas dvi varžybų paras, apie 70 kilometrų. Galite bandyti įsivaizduoti kaip po to atrodė mūsų pėdos...

Maždaug tiek kiekvienas nešėme ant savęs varžybų metu

Taiklumo išbandymas

Rungtis: leistis virve „zip line“ į naktį...

Rungtis – plaukimas fjordu. Srovė visą laiką taip stipriai nešė į jūrą, kad kai kas iš kolegų sugebėjo ir drabužius pamesti...

”

Liūtyje, purvu beveik iki kelių, bridome visas dvi varžybų paras. Atstumas buvo beveik 70 kilometrų, o tai jau yra iššūkis tiek įveikti esant baisioms oro sąlygoms. Eini juk ne tuščiomis; nešiesi ginklą, kuprinę, atlieki užduotis; pavyzdžiui, leidiesi virve „zip line“ būdu viduryje nakties, neįsivaizduodamas kur esi. Kažkuriuo momentu tas trosas užstringa ir laimė, jeigu kitoje pusėje tavęs laukia kolegos ir tave partempia. Plaukėm fjordu – nesu gyvenime buvusi tokiaime šaltame vandenyje: atrodo, kad pas mus vanduo eketėse yra šiltesnis nei fjorde. Srovė visą laiką taip stipriai nešė į jūrą, kad kai kas iš kolegų sugebėjo ir drabužius pamesti. Čia tik keletas užduočių... Tačiau svarbiausia užduotis buvo išlaikyti komandą, nepalūžti, netapti tarpusavyje priešais.

Kažkuriuo momentu tas trosas užstringa ir laimė, jeigu kitoje pusėje laukia kolegos ir tave partempia. O jeigu ne? Tada ir lieki kaboti neaišku kur. Aišku, tas strigimas, leidžiantis trosu, yra organizatorių suplanuotas, nes tai kolektyvinė užduotis, reikalaujanti žvalgų komandos susiklausymo ir pagalbos vienas kitam. Taip pat plaukėm fjordu – nesu gyvenime buvusi tokiaime šaltame vandenyje: atrodo, kad pas mus vanduo eketėse yra šiltesnis nei fjorde. Srovė visą laiką taip stipriai nešė į jūrą, kad kai kas iš kolegų sugebėjo ir drabužius pamesti.. Ir čia tik keletas užduočių... Tačiau svarbiausia užduotis buvo išlaikyti komandą, nepalūžti, netapti tarpusavyje priešais. Ar lengva tokiose situacijose susipykti? Kai yra ekstremalesnės situacijos žmonėms, net ir civiliniame gyvenime, lengva susierzinti. O čia esi pavargęs, nevalgęs, negėręs ir visoks koks – tampi irzlus, o jeigu dar komandoje suirzta keli, tai užsisuka toks didelis nepasitenkinimas ir tampa labai lengva nusimušti nuo pagrindinio tikslo. Mums labai pasisekė, nes esame gerai susidirbę. Tie, kurie važiovome į „Blue nail“ suprantame vieni kitus be žodžių. Mums nereikia tartis, užtenka pasižiūrėti į komandos draugą ir matai, kad jis, pavyzdžiui, nori eiti į kitą pusę, nes į tave pasižiūrėjęs pakreipė akis. Dar vienas dalykas: mes pasitikime vieni kitais. Žvalgus nuo kitų kariuomenės padalinių skiria besąlygiškas tarpusavio pasitikėjimas. Vieni kitus esame matę visose įmanomose situacijose, todėl žinome kaip kas ir į ką reaguos.

Praėjusiais metais dalyvaudami „Blue Nail“ padarėme taktinę klaidą nepraeję viso maršruto. Gal kažko nesupratome, bet įveikę praktiškai visą kelią, likus mažytei atkarpai pagalvojom, kad jau pasiekėme finišą. Jei to nebūtų atsitikę – ko gero – ir praėjusiais metais būtume lipę ant pakyls. Šiemet atėjome pirmi. Tai buvo staigmena visiems, bet ne mums, nes aš mūsų komanda tikėjau visą laiką ir puikiai žinojau, kad esame GERI. Žvalgybos būryje, kuriame aš esu jau beveik ketverius metus, visi labai stengiamės. Juk kario savanorio tarnyba neprasideda šeštadienį 8 ryto, kai tave pašaukia į pratybas ir nesibaigia sekmadienį 18 valandą, kai pratybos baigiasi. Kario savanorio tarnyba yra nenutrūkstantis veiksmas, tiesiog ne visada esi uniformuotas; labai didelę dalį reikalingų dalykų mokomės savarankiškai. Turiu galvoje žvalgus. Mūsų tarnyba yra puiki tuo, kad kiekvienas, kaip civilis asmuo, gali ruoštis ir pats, ir su savo

komanda. Taip mes vėl sugrįžtame prie to, kodėl esame ypatingi – dėl motyvacijos. Motyvacija yra noras būti geru kariu. Jei juo nori būti, tai gali su draugais susirinkti po darbo dienos ir pasimokyti risti mazgus, pasižiūrėti kaip geriau droną valdyti, visiems pasikrapštyti prie transporto priemonės vidurių ir t.t. Yra daugybė mažų smulkmenų iš kurių susideda gera tarnyba, geras karys ir geras specialistas. Esu labai dėkinga likimui, kad tarnauju drauge su tokiais kolegomis – gerais kariais.

Funkcinį sportą kultivuojate ne tik dėl savęs, bet ir dėl to, kad būtumėte stipresnė tarnyboje?

Tikriausiai funkcinis sportas nebūtų atsiradęs mano gyvenime, jeigu ne Lietuvos kariuomenė. Nes būtent KASP mane išsiuntė į pirmąsias funkcinio sporto varžybas, kur aš pirmą kartą nelabai supratau ką ir kodėl ten veikiu. Tada man labai nepatiko, galvojau kas čia per nesąmonė, nes tose varžybose, komandinėse rungtyse su drauge likom priešpaskutinės. Nusprendžiau, kad reikia laimėti. Kadangi užsispyrėm, tai kitamet laimėjom. Dėl to, kad labai norėjom. Tarnyba KASP puiki tuo, kad čia atsiras vietos absoliučiai visiems. Jeigu Profesinėje karo tarnyboje kario pareigos yra griežtai išbrėžtos, tai būdamas kariu savanoriu tu gali rinktis kuo nori būti ar kokią karinę specialybę nori įgyti. Kiekvienas karys yra naudingas, turi savo specifinę funkciją bei savo stipriųjų pusių

rinkinį. Kiekvienam čia randama vieta. Gal kartais šiek tiek liūdna, kad žmonės dalykus gauna labai greitai ir ne visada juos vertina. Čia kalbu ne tik apie tarnybą, kalbu bendrai apie gyvenimą. Pavyzdžiui, tą patį pastebiu ir sporte: labai didelė dalis talentingų žmonių sportą meta pakankamai greitai, nes atsikanda greitų pergalių. Todėl visiems norėčiau palinkėti neužsikabinti ant greitų pergalių, nes jos duoda labai mažai. Daugiausia žmogui duoda pralaimėjimai, nes tik iš jų mokomasi. Kas iš to, jeigu stovi ant pjedestalo be jokios pamokos... Nes būtent pamokos, kai tau kažkas nosį patrina į purvą, priverčia nusileisti ant žemės, įsivertinti savo trūkumus ir tada kažką itin gero su savimi padaryti.

Koks būtų paskutinis Jūsų sakinyš šiam pokalbiui pabaigti?

Mano paskutinis sakinyš skirtas kiekvienam abejojančiam ar jam/jai yra vietos Lietuvos kariuomenėje, ar jam/jai reikėtų ateiti čia. Kiekvienas žmogus Lietuvos kariuomenėje yra reikalingas. Yra visiškai nesvarbu ar save matote kaip karį savanorį, ar galvojate apie Nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą, ar svajojate vieną dieną tapti generolu. Kiekvienas žmogus turi savo kelią, savo stipriąsias puses ir mums jūsų reikia! Nes Lietuva yra tiek saugi, kiek jūs norėsite prie to prisidėti. Aš kviečiu visus, kas dar tik galvojate, ženkite šį žingsnį, užpildykite prašymą ir labai tikiuosi, jog su kažkuo iš jūsų tapsime kolegomis.

Asmeninio Kornelijos Dūdaitės archyvo, varžybų „Blue Nail“ organizatorių ir gr. Viliaus Džiavečkos nuotraukos

SAVANORIŲ

žaidynių

tradicijos

fenomenas

Birželio 29-30 dienomis iš visos Lietuvos susirinkę mūsų pajėgų kariai savanoriai, Šaulių sąjungos šauliai ir svečiai iš Latvijos *Zemessardzės* bei Lenkijos 1-osios Teritorinės gynybos pajėgų brigados varžėsi Svarsčių kilnojimo estafetės, Savanorių moterų karinės penkiakovės, Funkcinio sporto, Savanorių galiūnų, Virvės traukimo, Granatų svaidymo, Šaudymo rungtyse ir 3x3 krepšinio varžybose. Šiemet žaidynių dalyviams suorganizuotos ir dvi nekonkursinės rungtys: badmintonas bei vandens rungtis.

Šiais metais Savanorių žaidynes organizavo Krašto apsaugos savanorių pajėgų vadovybės štabas kartu su Dainavos apygardos 1-oji rinktinė.

Nugalėtojai

Žemaičių apygardos 3-ioji rinktinė.

3-ia vieta –

Dainavos apygardos 1-oji rinktinė.

2-ia vieta –

Vyčio apygardos 5-oji rinktinė.

”

Savanorių žaidynės yra viena unikaliausių ne tik KASP, bet ir visos Lietuvos kariuomenės tradicijų. Džiugu, kad mes jas turime ir galime kasmet organizuoti, tokio sporto renginio neturi nei vienos karinės pajėgos Lietuvoje. Geri rezultatai sporto rungtyse, azartas – žinoma – yra labai svarbu kiekvienam individualiam sportininkui ar komandai, tačiau dar svarbiau yra savanorių brolybė ir bendravimas viso renginio metu. Savanorių žaidynės nusipelno būti įamžintos, tapti istorijos dalimi. Tai mūsų paveldas ir tapatumas. Džiaugiuosi, kad 1991 metais, man, tuometinio Mokomojo junginio kariui, teko garbė sudalyvauti pirmosiose Savanorių žaidynėse Vingio parke, dar okupacinei kariuomenei tebesant Lietuvoje.“

KASP vadas plk. Darius Vaicikauskas

Po sporto rungtių, vakare prasidėjo šventinė programa, kurioje pasirodė kiekvienos rinktinės komanda. Dalyviai pamatė daug gražių pasirodymų, pareikalavusių ne tik išankstinių repeticijų ir aktorinės išmonės, bet ir stiprių vokalo pagrindų. Sudainuota nemažai dainų, suvaidinta reprizų, sukėlusių daug ovacijų, nei kiek nemažiau jų sulaukė ir vėliau įvykęs šou verslo profesionalų, grupės „16 Hz“ koncertas. „Mes patys gebam organizuoti žaidimus, dainuoti ar užvesti dainas, todėl, manau, kitais metais nebus verta samdytis muzikantų, patys ne blogiau pasilinksminsime“, – sekančių žaidynių scenarijų prognozavo KASP vadas.

XXXIV Savanorių žaidynių nugalėtojais tapo Žemaičių apygardos 3-iosios rinktinės kariai

Savanorių žaidynės yra viena unikaliausių visos Lietuvos kariuomenės tradicijų. Puikiai pavykus pirmosioms žaidynėms renginys tapo tradiciniu. Savanorių žaidynės visais laikais skatino karių sportinę veiklą, pasididžiavimą savo rinktine.

1991 m. žaidynėse apsaugą vykdęs savanoris **Modestas Chmieliauskas** prisimena, jog pirmųjų žaidynių metu buvo duotas įsakymas neįleisti jokio transporto į Vingio parką. Aš su dviem policininkais budėjau prie pagrindinio įvažiavimo į Vingio parką iš „Vingio“ gamyklos pusės. Atvažiuo tuometinio Lietuvos vadovo prof. Vytauto Landsbergio žmona, policininkai jau ruošėsi praleisti, tačiau aš pasakiau, kad yra įsakymas ir negaliu praleisti. Gražina Ručytė-Landsbergienė nusprendė: „Karininkas pasakė, vadinasi taip ir turi būti“ ir pėsčiomis patraukė į Vingio parką link estrados.“

Pirmosios Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos (SKAT, vėliau – KASP) žaidynės įvyko 1991 metų liepą Vingio parke, Vilniuje, antrosios – 1992 metų liepą Kalnų parke, Vilniuje, trečiosios – 1993 metų liepą Dainų šventės parke, Klaipėdoje. Į šių žaidynių renginius buvo kviečiama ir visuomenė, kad artimiau susipažintų su kariais savanoriais ir jų veikla. 1991–1992 metais SKAT tarnavo apie 12 tūkstančių savanorių. Puikiai pavykus pirmosioms Savanorių žaidynėms renginys tapo tradiciniu. Jis patiko tiek dalyvavusiems savanoriams, tiek žiūrovams. Pagal tuometinę koncepciją, apsukę ratą aplink Lietuvą, per dešimtmetį žaidynės persikėlė į mažesnius miestelius, rajonų centrus. Pirminė Savanorių žaidynių idėja, kuomet dalyviai išsiriukuodavo centriniame miesto aikštėje ir su vėliavomis žygiuodavo į stadioną, bėgant metams pasikeitė, buvusios griausmingos Savanorių žaidynės tapo vidiniu KASP sporto renginiu. Nesikeitė viena – Savanorių sporto žaidynės visais laikais skatino karių fizinį pasirengimą ir sportinę veiklą, ugdė vienybę, pajėgose tarnaujančių karių ir jų artimųjų bendruomeniškumo jausmą, skatino atsakomybę ir pasididžiavimą savąja rinktine, o kartu ir visomis pajėgomis.

Ats. mjr. Alberto Daugirdo 2011 m. išleistoje biografinėje knygoje „Vilniaus pedagoginio universiteto studentų-savanorių kuopa 1991–1996 metais“ pasakojama apie jo paties ir draugų, tarnavusių studentų-savanorių kuopoje veiklą, tame tarpe – pirmųjų Savanorių žaidynių organizavimą. Modestas Chmieliauskas (1971–2014) buvo pirmasis šios kuopos vadas.

1991 m. liepos 6–7 d. Vilniuje įvykė pirmosios savanorių sporto žaidynės buvo ne tik sportinis renginys, bet ir politinė akcija. Tuometis savanoris, dabar **ats. mjr. Albertas Daugirdas** prisimena: „Lūkuriavome Aukščiausioje Taryboje, kai gavome nurodymą vykti į Vingio parką padėti vykdyti žaidynių apsaugą. Tai buvo įsimintina diena ir nuostabus jausmas: pagaliau bent kelioms valandoms galėjau apsivilkti pirmąją atkurtos Lietuvos kariuomenės uniformą!“

Žaidynių planavimo operacija

Šiomet žaidynes organizavusios Dainavos rinktinės atstovas **kpt. Vytautas Eidukaitis** džiaugėsi, kad renginiui pavyko rasti tinkamą vietą: „Alytaus rajone nėra daug vietų, kur būtų galima priimti penkis šimtus savanorių su palapinėmis, transportu, taip pat suorganizuoti skirtingų sporto šakų rungtis. Tai specifinis renginys, kuriam reikia daug erdvės. Dzūkijos regione vietą rinkomės iš kelių variantų, dar, žinoma, atsižvelgėme ir į savininkų užsiprašomą kainą. Su minimaliais resursais visada norime pasiekti maksimalų rezultatą. Smagu, kad tokią poilsiavietę radome ir mūsų lūkesčiai labai neišlaidauti pasiteisino, tačiau darbo buvo tikrai daug. Žaidynėse įsidarbino visi rinktinės profesinės karo tarnybos kariai, taip pat talkino nemažai karių savanorių. Visi kažką statė, konstravo, kuravo, kontroliavo... taip prisidedami prie šios nuostabios sporto šventės organizavimo. Žaidynėse, kaip ir kiekvienoje karinėje operacijoje, nieko nėra neįmanoma, svarbiausia planavimas, atsakingų asmenų paskyrimas. Taip iš daug detalių susideda vienas paveikslas. Pirmą kartą per rinktinės socialinės medijos puslapį buvo transliuotos 3x3 krepšinio varžybos. Kariai savanoriai net fiziškai nedalyvaudami žaidynėse galėjo stebėti savo rinktinių komandų kovas“, – sakė kpt. V. Eidukaitis.

Nekonkursinė rungtis – viena smagiausių

Netoli rungtių vietų viliojo ežeras su smėlio pliažu – puiki vieta karių laisvalaikiui, šeimai ir maudynėms. Apie viską

Kpt. Vytautas Eidukaitis

organizatoriai stengėsi pagalvoti dar iki renginio pradžios. Pavyzdžiui, prie pačių rungtių vietų, dirbo pranešėjas su garsialkalbiu, kalbantis tiek lietuvių, tiek anglų

kalbomis, ten pat, prie rungtių, stovėjo informaciniai stendai, kad viskas būtų aišku tiek lietuviams, tiek rungtyse dalyvaujantiems kariams savanoriams iš užsienio. Dainavos rinktinės pranešėjas informuodavo ir apie rungtis, ir apie poilsio vietas. Vakare visų laukė „perliukas“ – nekonkursinė rungtis vandenyje. Ežere esančią pilį reikėjo įveikti tokiu keliu, koku karius instruktavo žaidynių šeimininkai. Dalyviai, plaukė, ropštėsi, lipo, brido, įveikinėjo kliūtis, o galutinį rezultatą, be abejonės, nulėmė komandinė dvasia ir sugaištas laikas. Dainavos rinktinės – žaidynių organizatorių – atstovai ypač dėkoja Vytenio logistikos batalionui, kuris prisidėjo skirdamas rimtą logistinę paramą, taip pat Vilniaus ir Kauno karininkų Ramovėms, kurios skyrė įrangą karių ir jų artimųjų laisvalaikiui praturtinti renginio metu.

NUKELTA Į 36 PSL.

Vakare visų laukė „perliukas“: nekonkursinė rungtis vandenyje. Ežere esančią pilį reikėjo įveikti taip, kaip nurodė šių varžybų šeimininkai, Dainavos rinktinės kariai

Roberto rungtis: nuo neapykantos iki pergalių

Dariaus ir Girėno rinktinėje tarnaujantis **mjr. Robertas Šiuša** atvirauja, kad prieš dvidešimt metų, besimokydamas Lietuvos karo akademijoje, nekenė svarsčių kilnojimo: „Karo akademijoje būdavo privalomas atsiskaitymo už įvairius sporto pratimus, pavyzdžiui, svarsčių kilnojamą. Aš šių atsiskaitymų labai nelaukdavau ir nemėgau. Vėliau viskas susiklostė priešingai: nuo 2015 metų su rinktine pradėjau dalyvauti svarsčių kilnojimo varžybose, nes komandoje trūko penkto žmogaus, kuris galėtų bent kažką pakelti, o prieš 4 metus buvau pakviestas į Savanorių žaidynes. Tada ir prasidėjo...“

Būtent Savanorių žaidynėse pajutau pergalių skonį, o svorsčių kilnojimo sportas mane įtraukė. Patiko stengtis, kilnoti geležį, gerinti savo rezultatus ir aš, pagaliau, pamilau svorsčius. Namie turiu visą kalną geležies savo treniruotėms. Aktyviai dalyvauti svorsčių kilnojimo čempionatuose pradėjau prieš du metus. Treniruotėse iš savo kolegos, galiūnų sporto ir svorsčių kilnojimo veterano št. srž. Tomo Miežlaiškio gaučiau daug pastabų, tačiau savarankiškai judu į priekį. Žinau, kad Savanorių žaidynėse nerassite antro majoro, kuris kilnoja svorsčius.

Vyresniųjų karininkų kategorijoje, žinoma, atmetus vadovybės šaudymo rungtį, nėra daugiau vyresniųjų karininkų. Apmaudu. Praėjusiais metais dar spėjau

sudalyvauti Savanorių galiūnų komandos rungtyje, o šiemet jau užleidau vietą j jaunesniems.

Nors... nemanau, kad amžius yra riba atsisakyti sportuoti. Atvirkščiai. Kariui svorsčiai duoda labai daug. Lavinama ištvermė, jėga ir valia. Svorsčių kilnojimui turime tris minutes ir po 2 minučių darbo galvoje prasideda pragaras. Ten sėdi daug velniukų ir visi tau sako: mesk tuos svorsčius, padėk juos, sustok. Tačiau turi juos nugalėti ir tęsti pratimą. Šitame sporte vyksta psichologinė kova su savimi. Savanorių žaidynės, tampa labai konkurencingu renginiu. Auga gera pamaina, ateina tikrai pajėgūs kariai savanoriai, o aš džiaugiuosi keliais laimėtais taškais“, – pasakoja mjr. Robertas Šiuša.

Moterų penkiakovė: kasmet, kaip pirmą kartą

Vyr. srž. Jūratė Gailiutė,
Prisikėlimo rinktinės štabas:

„Dalyvauju Savanorių žaidynėse nuo 2014 metų, kai tik atsirado moterų penkiakovė. Palyginus su pirmaisiais metais varžovės auga, stiprėja, daugiau ruošiasi žaidynėms ir intensyviai treniruoja. Mums, rungties senbuvėms, yra kur pasitempti, tobulėti ir nepasiduoti. Tikiu, kad pradžioje varžovės į mus lygiavosi. O dabar pasivijo. Rungties trasos kasmet tobulinamos, kiekvienais metais jos įrengiamos vis kitoje vietoje, gal todėl atrodo, kad kiekvienais metais viskas vyksta kaip pirmą kartą, su savais niuansais.“

Centre ilgamečiai Moterų penkiakovės rungties nugalėtojai: Prisikėlimo rinktinės komanda – vyr. srž. Jūratė Gailiutė, vyr. eil. Asta Deimontavičiūtė ir komandos treneris vyr. srž. Tomas Klusas. Kairėje – antrosios vietos prizininkai – Didžiosios Kovos rinktinės komanda ir dešinėje – trečiosios vietos laimėtojos iš Žemaičių rinktinės

Vyr. eil. Asta Deimontavičiūtė,
Prisikėlimo rinktinė, 604 kuopa:

„Man šios žaidynės jau ketvirtos, pirmais metais sekėsi nekaip, bet toliau rezultatai kilo vis aukštyr ir geryn. Esu baigusi Sporto universitetą Kaune todėl man sportinė veikla ir aktyvus gyvenimo būdas yra gyvenimo dalis. Civiliaime gyvenime nuo kariuomenės nesu toli pabėgusi, dirbu Lietuvos Šaulių sąjungoje, personalo skyriuje, 8-ojoje LŠS rinktinėje Telšiuose. Tarnaudama KASP stengiuosi rimčiau pasportuoti, netgi privalau, ypač artėjant Savanorių žaidynėms. Prisikėlimo rinktinėje turime nuostabų trenerį, kuris mus parengia penkiakovės rungčiai ir niekada nedaro nuolaidų treniruotėse. Beje, toje pačioje Šaulių sąjungos rinktinėje mes auginame jaunimą, kuris vėliau ateina pas mus į KASP 604 kuopą. Tarp naujokų yra ir merginų, galbūt būsimųjų Savanorių žaidynių dalyvių“.

Vyr. srž. Tomas Klusas,
Prisikėlimo rinktinės štabas:

„Tik atsiradus moterų penkiakovės rungčiai gavau pasiūlymą treniruoti Prisikėlimo rinktinės merginų komandą ir su užsidegimu pradėjau. Džiaugiuosi, kad jau nemažai metų susidorojame su šiuo išbandymu ir pasiekiame aukščiausius rezultatus. Turime ir daugiau pajėgių penkiakovininkių, Asta ir Jūratė nėra vienintelės. Pavyzdžiui, pernai, kuomet Asta su paskutine karių pamaina buvo išvykusi į misiją Malyje teko jai surasti pamainą. Ir suradome. Daug darbo tenka įdėti, bet rezultatai viską atperka. Aš, kaip ir Asta, esu baigęs kūno kultūrą, tik Šiaulių universitete, tad sporto metodiką išmanau. Stebėdamas kitų rinktininių penkiakovininkių komandas džiaugiuosi, kad konkurentės tobulėja ir kasmet artėja prie mūsų

Kpt. Andrius Kubilius: Mano tėvas Rolandas Kubilius jaunystėje užsiiminėjo galiūnu sportu, matydavau, kaip jis sportuodavo, o dabar aš su malonumu dalyvauju svarsčio kilnojimo rungtyje Savanorių žaidynėse

rezultatų, jau nebėra taip, kaip pirmaisiais metais, kuomet mūsų merginos buvo nepavejamos. Tai įpareigoja dar labiau stengtis, kad neužleistume pozicijų“.

Savanorių žaidynės, buvo, yra ir bus

Kpt. Andrius Kubilius,
Dainavos rinktinė, 104 kuopa:

„Esu kilęs iš Kaišiadorių krašto. Mano tėvas Rolandas Kubilius buvo galiūnas, matydavau, kaip jis treniruojasi, kilnoja svarsčius. Aš, ūgtelėjęs, juos taip pat pabandžiau kelti. Mokiausi šeštoje klasėje, buvau dar jauno amžiaus, bet man patiko. Tęsiai toliau. Sportavau ir Karo akademijoje, o dabar su malonumu dalyvauju svarsčių kilnojimo rungtyje Savanorių žaidynėse, stengiuosi išlaikyti formą.

Po Karo akademijos baigimo buvau paskirtas į Vytenio batalioną, o po to rotavausi į Dainavos rinktinę, kur kuopos vado pareigose tarnauju iki šiol. Simbo-

liška, kad savo tarnybą pradėjau būdamas paskutinės klasės moksleiviu Savanorių pajėgose, Dariaus ir Girėno rinktinėje, eiliniu kariu savanoriu. Ten patarnavęs metus, kol baigiau vidurinę, įstojau į Lietuvos Karo akademiją. Toks sprendimas mano gyvenimą mažiausiai dviem dešimtmečiams nukreipė kariška vaga, o sportas man yra neatsiejama tarnybos dalis. Kiek teko matyti ir girdėti, kitos pajėgos ar kariuomenės daliniai taip pat bando organizuoti panašiais sporto žaidynėmis, pvz. Logistikos valdyba taip pat turi savo žaidynes, tačiau tokio masto renginio, kai kasmet varžytis aibėje rungčių atvyksta atstovai iš visų padalinių, niekam nepavyksta suorganizuoti. Kitų padalinių sporto renginiai neišlaiko periodiškumo ir laiko išbandymų, netampa tradicijomis, tik atsiranda ir pradingsta. O Savanorių žaidynės, buvo, yra ir bus.“

NUKELTA Į 38 PSL.

XXXIV Savanorių žaidynių akimirkos. Kariai varžėsi Svaresčių kilnojimo estafetės, Savanorių moterų karinės penkiakovės, Funkcinio sporto, Savanorių galiūnų, Virvės traukimo, Granatų svaiddymo, Šaudymo rungtyse ir Krepšinio varžybose 3x3

Gr. Michail Lysenko nuotraukos

- Savanorių žaidynės yra seniausia ir išskirtinė KASP tradicija, kur populiarinama kūno kultūra ir sportas tarp karių savanorių bei profesinės karo tarnybos karių, gerinamas jų fizinis pasirengimas bei stiprinami karių savanorių tarpusavio ryšiai Savanorių pajėgose.
- 1991 m. liepos 6-7 d., pirmą kartą švenčiant Valstybės – Mindaugo karūnavimo dieną, Vilniuje, Vingio parke surengtos I savanorių sporto žaidynės.
- Dabar sudėtinga nustatyti Savanorių žaidynių idėjos autorių. Svarbų vaidmenį, kad jos įvyktų, suvaidino tuometinės Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos štabo viršininko pavaduotojas Arvydas Pocius, pirmasis SKAT štabo viršininkas Jonas Gečas, už ryšius su visuomene bei renginius atsakingi Antanas Burokas ir Levas Ritvas. Pirmosiose žaidynėse daugiau kaip 300 savanorių iš aštuonių miestų ir rajonų varžėsi futbolo, krepšinio, virvės traukimo, šaudymo ir kovinės savigynos rungtyse. Geriausiai fiziškai pasirengę buvo Kauno savanoriai, antri liko alytiškiai, o trečiąją vietą užėmė Panevėžio savanoriai.

KASP vadas vertina Savanorių žaidynių istoriją ir tai, jog jam yra tekę dalyvauti pirmosiose žaidynėse, dar okupacinei kariuomenei tebesant Lietuvoje

Krašto apsaugos savanorių pajėgų XXXIV sporto žaidynių rezultatai

Komanda	Granatų svaidymas		Kovinis šaudymas		Krepšinis 3x3		Moteriškoji penkiakovė		Funkcinis sportas		Savanorių galiūnų komanda		Svarsčių kilnojimo estafetė		Virvės traukimas		Vadovybės šaudymas		Viso taškų	Vieta
	Vieta	Tšk.	Vieta	Tšk.	Vieta	Tšk.	Vieta	Tšk.	Vieta	Tšk.	Vieta	Tšk.	Vieta	Tšk.	Vieta	Tšk.	Vieta	Tšk.		
1-oji rinktinė	3	8	1	12	4	6	6	4	3	8	3	8	1	12	5	5	7	3	66	3
2-oji rinktinė	6	4	6	4	1	12	5	5	6	4	5	5	2	10	4	6	5	5	55	6
3-ioji rinktinė	1	12	3	8	3	8	3	8	4	6	2	10	4	6	6	4	1	12	74	1
5-oji rinktinė	2	10	2	10	5	5	4	6	1	12	6	4	6	4	2	10	2	10	74	1
6-oji rinktinė	5	5	4	6	6	4	1	12	7	3	4	6	5	5	3	8	3	8	57	5
8-oji rinktinė	4	6	5	5	2	10	2	10	2	10	1	12	7	3	7	3	6	4	63	4
Latvija	9	1	7	3	8	2	-	-	-	-	7	3	8	2	8	2	-	-	13	9
Lenkija	7	3	8	2	9	1	8	2	5	5	8	2	9	1	9	1	4	6	23	8
Šaulių sąjunga	8	2	-	-	7	3	7	3	-	-	-	-	3	8	1	12	-	-	28	7

Savanorių pajėgose dabar ypatingai svarbūs yra individualūs kario įgūdžiai ir kovinio rengimo efektyvumas. Pademonstruoti individualius kovinio šaudymo įgūdžius galima dviem progom: Kovinio šaudymo ir Vadovybės kovinio šaudymo rungtyse. Nuotraukose – šių rungtių nugalėtojai ir prizininkai.

Kariui svarsčiai duoda labai daug. Yra lavinama ištvermė, jėga ir valia. Nuotraukoje – Svartsčių kilnojimo rungties nugalėtojų trejetukas – Dainavos, Dariaus ir Girėno ir Lietuvos Šaulių sąjungos atstovai

Krepšinio 3x3 varžybų
prizininkai: Dariaus
ir Girėno, Didžiosios
Kovos ir Žemaičių
rinktinių krepšininkai.

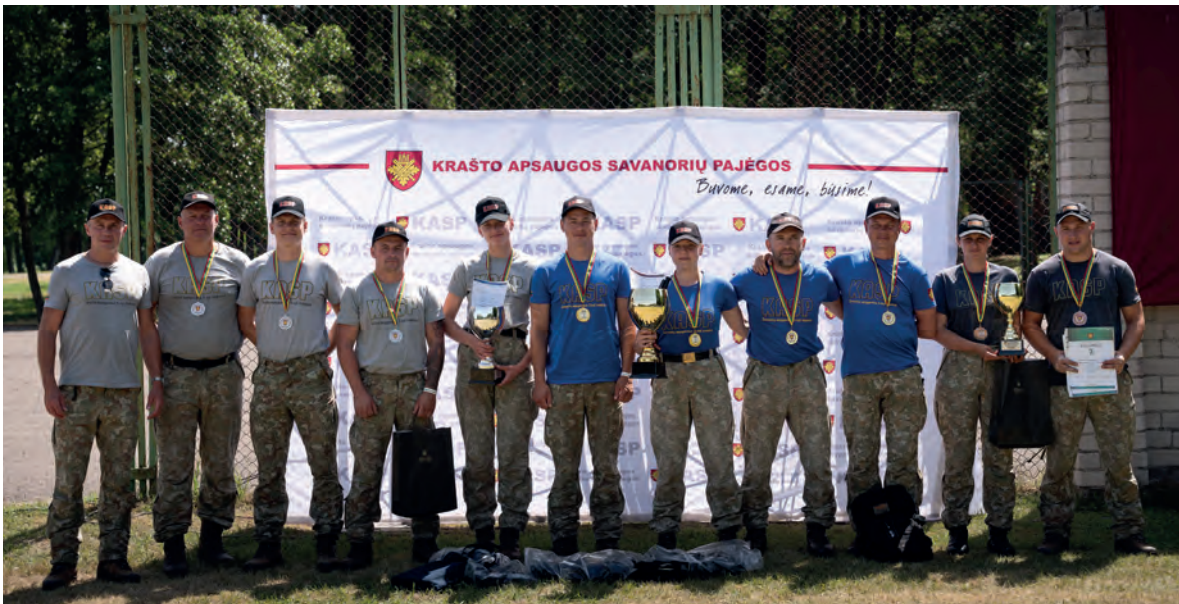
Nekonkursinės
Vandens rungties
nugalėtojai – Vyčio
rinktinės karių
savanorių komanda.

Funkcinio sporto
rungties prizinininkai:
Vyčio, Didžiosios
Kovos ir Dainavos
rinktinių savanoriai.

Savanorių galiūnų komandos rungties nugalėtojai: Didžiosios Kovos, Žemaičių ir Dainavos rinktinės galiūnai.

Granatų svaidymo rungties prizininkai: Žemaičių, Vyčio ir Dainavos rinktinės sportininkai.

Virvės traukimo rungties nugalėtojai – Lietuvos šaulių sąjungos komanda. Antroji vieta atiteko Vyčio rinktinės sportininkams. Trečiąją vietą iškovojo Prisikėlimo rinktinės komanda. Gr. Michail Lysenko nuotraukos

Ryžtas, bendrystė, stiprybė

Šie žodžiai tinka apibūdinant tiek tėvynės gynėją, tiek ir besivaržantįjį sporto aikštelėje.

Vyr. eil. Eglė STRAVISKAITĖ

Vyčio rinktinė, 509 kuopa

Iki šiol apie Savanorių žaidynes žinojau tik iš leidinių antraščių ir nuotraukų internete, kurios kasmet šmėsteldavo prieš akis. Tačiau to užteko, kad atsirastų noras bent kartą pajusti tą sportinės kovos dvasią. Pasitaikius galimybei vykti į šių metų varžybas net nesudvejojau. Ir štai išaušo rytas, kai mes jau pakeliui į Dzūkijos kraštus – šiame žaidynės vyko Daugų saloje Alytaus rajone. Ekipažė su manimi kartu vyko tarnybos draugė Laura su savo atžalomis ir kuopos vadas. Kelionė ilga, tad laiko pašnekesiams į valias.

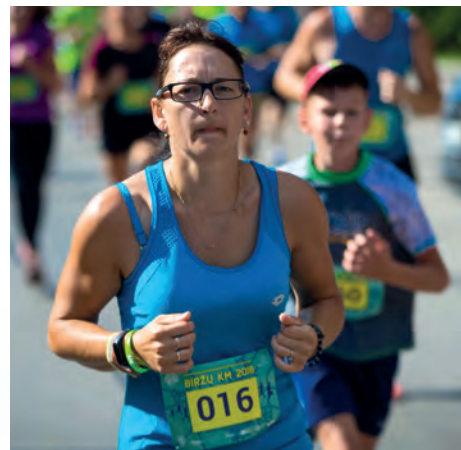
Kol ateis eilė mano išpūdžiams, dalinuosi karės savanorės **vyr. eil. Lauros Dževečkienės** išpūdžiais: „Pirmoji pažintis su Savanorių žaidynėmis įvyko man pačiai dar netarnaujant – važiauvau sirgti už savo vyrą, kuris ilgus metus gynė Vyčio rinktinės garbę krepšinio aikštelėje. Sužavėjo kovos ir pergalės troškimas. Šįkart į žaidynes vykstu jau septintąjį kartą. Kadangi pati nuo mažumės esu susijusi su sportu ir man nesvetimas troškimas įrodyti sau, kad galiu daugiau, atėjus į KASP labai norėjau sudalyvauti kokioje nors rungtyje. Džiaugiuosi, kad savo jėgas teko išbandyti moterų penkiakovėje net du kartus. Emocijos įtraukia ir kaskart norisi pabūti tarp tų, kurie dega noru nugalėti.

Karė savanorė vyr. eil. Laura Dževečkienė

Dar labai patinka važiuoti į žaidynes, nes kiekvienais metais jos vyksta kitoje vietoje ir tos vietos būna labai gražios. Esame nekartą važinę su visa šeima ir labai smagiai praleidę laiką. Šios žaidynės labai suvienija rinktinės karius, nes visi vienas kitą palaiko, visi kaip vienas kumštis, kyla labai daug emocijų, matant kokie vieningi galime būti.“

Lauros pasakojimo įkvėpta dar labiau nekantravau pati pamatyti ir pajusti dvasią, kuria alsuoja KASP žaidynės. Ir štai aš jau čia – nuostabiame gamtos kampelyje, kur aplink vien besišypsantys veidai, draugiškas klegesys ir nekantrumas išbandyti jėgas varžybose. O rungčių daug. Nepersiplėši norėdamas visas pamatyti, tad tenka rinktis. Slapta sukirba mintis, kad gal toks

Laisvalaikio Laura dalyvauja įvairiose bėgimo varžybose

Sėdint ant sirgalių suolelio gražu stebėti kaip aikštelėje auga 3x3 krepšinio varžybų įkarštis, kaip „susižaidusios“ komandos vienu žvilgsniu ar rankos mostelėjimu susikalba ir žaidimas, rodos, slysta lyg per sviestą

ir sumanymas – lyg masalas atvykusiam, kuris negalėdamas per žaidynes sudalyvauti ar stebėti visų rungčių, norėtų vėl ir vėl sugrįžti ir pasotinti tą troškimą... Įdomu...

Kadangi šiais metais žaidynėse dalyvaavo tik vienas mūsų kuopos karys – Viltautas, tad neabejotinai rinkomės jį palaikyti ir stebėti krepšinio varžybas 3x3. Jis už rinktinę kovoja jau šeštąjį kartą. Sėdint ant sirgalių suolelio gražu stebėti kaip aikštelėje auga varžybų įkarštis, kaip „susižaidusios“ komandos vienu žvilgsniu ar rankos mostelėjimu susikalba ir žaidimas, rodos, slysta lyg per sviestą. Kitiems žaidimas komandoje pareikalauja daugiau jėgų, o kartais tampa rimtu iššūkiu. Tačiau pasi-taiko ir sau šelmiškai pakikenti, nes bent jau šį kartą galiu paliudyti – ne visada stipresnieji sulaukdavo didesnio sirgalių palaikymo... Nuaidi švilpukas, skelbiantis varžybų pabaigą, pranešamos iškovotos vietos, o man kaip sirgalei pasididžiavimas už kiekvieną – ir pirmą, ir paskutinį – vienodas, nes visi savi, visi KASP šeimos nariai. Dabar suprantu – štai kur gyvena ta vienybės, palaikymo ir pasididžiavimo dvasia.

Pasibaigus krepšinio varžyboms keliaujame į nuostabią vietą prie Didžiulio ežero, kurioje vyksta kitos rungtys. Tik būdamas čia suprantu, kad žaidynių idėja yra daug didesnė nei vien tik varžytis. Vakarinės saulės spinduliuose ne tik varžybų dalyviai, bet ir jų draugai, šeimos nariai, krikštaujantys vaikai...

„Savanorių žaidynėse, KASP sporto šventėje, dalyvauju jau šeštąjį kartą iš eilės, – sako **eil. Viltautas Vaclovas Butkevičius**, – nuo pat pirmų mano, kaip kario savanorio, tarnybos metų. Jau tapo tokia tradicija kiekvienais metais vykti į žaidynes, vasaros atostogas susiplanuoti specialiai taip, kad šio renginio nepraleisčiau ir jam tinkamai pasiruoščiau. Įspūdžiai iš šventės visada patys puikiausi, smagu kiekvienais metais pabuvoti vis kitame Lietuvos kampelyje,

Eil. Viltautas Vaclovas Butkevičius

kur organizuojamos varžybos. Kažkada vaikystėje buvusi svajonė tapti profesionaliu krepšininku neišsipildė, bet šios 3x3 krepšinio rungtynės bent vienam savaitgaliui per metus leidžia pasijusti tikrų tikriausiu šios sporto šakos atstovu, juolab, kad kai kurie dalyvaujantys žaidėjai yra labai aukšto lygio Lietuvos krepšininkai. Ankstesniais metais šiose varžybose yra tekę žaisti prieš tokius krepšininkus kaip Mindaugas Sušinskas, kuris ne vienerius metus yra žaidęs aukščiausiose Lietuvos, Vokietijos ir Ispanijos krepšinio lygose ar Gintautas Matulis, šiemet žaidęs Lietuvos 3x3 rinktinėje olimpinėse žaidynėse Par-yžiuje. Didžiausias įspūdis iš visų mano dalyvautų žaidynių yra 2022 metais iš-plėšta pergalė, kada pavyko iškovoti aukso medalį, pusfinalyje nugalėjus Mindaugo Sušinsko vedamą Dainavos rinktinę, prieš kuriuos dažnai žaidžiame ir dažniausiai pralaimime. Tikiuosi dar ne kartą sudalyvauti Savanorių žaidynėse ir kviečiu kuo daugiau karių pabandyti sudalyvauti savo mėgstamoje sporto šakoje ir pasivaržyti prieš karius iš kitų KASP rinktinių.“

”

Čia puiki proga susitikti kažkada kursuose, mokymuose ar didesnio masto pratybose įgytus draugus iš kitų KASP rinktinių, nes tie, kurie giliai įleidžia šaknis į didelę KASP šeimą – dažnai lyg netyčia išdygsta šalia. Ir gali net neabejoti, kad tiek varžantis, švenčiant pergalę ar bandant nuryti pralaimėjimo kartėlį, net jei būtų sunku gyvenime ar tarnyboje – visada šalia bus tvirtas draugo petys

Tradicijas kuriantys vyrai

Vyčio rinktinėje 504 pėstininkų kuopoje tarnaujantys karininkai – vienas kurių yra kuopos vadas – nusprendė, kad drauge tarnauti privalo ir jų sūnūs. Taip Kupiškio kuopoje užgimė tradicija – tėvai savo patirtį apie tarnybą perduoda vaikams ne pasakojimais ir pamokymais, o realybėje. Tikėtina, tradicija bus gyvybinga, ją perims ir jaunoji karta.

Apie tarnybą petys petin pasakoja tėvas ir sūnus,
Borisas ir Ričardas Gembickiai.

KASP
K A R I A I

Kupiškio kuopos vadas kpt. Borisas Gembickij sako, jog sūnų Ričardą į kuopą atlikti kario savanorio tarnybos pasikvietė dėl dviejų priežasčių: „Visų pirma, norėjau, kad jaunuolis ne tik atliktų karinę tarnybą, bet ir troškau matyti kaip jis ją atlieka, ar nesinaudoja mano pavarde ☺, nes per 21 tarnybos metus Lietuvos kariuomenėje įgijau nemažai pažįstamų. Kita priežastis, kodėl sūnų atsiviliojau tarnauti į Kupiškį – žmogiškas pavydo jausmas, kilęs tada, kai pamačiau, kad kuopoje drauge tarnauja du atsargos kapitonas su savo sūnumis. Aš – trečias kapitonas – taip pat užsigėdžiau, kad būtent čia tarnaudamas mano sūnus taptų geru kariu. Taigi, šiandien Kupiškio kuopoje tarnauja trys kapitonas ir trys eiliniai, jų sūnus. Dažnai viešai kreipdamasis į sūnų sakau, eilini, nes jei šauksiu pavarde gali kam pasirodyti, kad šneku su savimi ☺“.

Savo pasakojimą apie kario kelio pradžią kpt. Borisas Gembickij pradeda apibendrinimu: „Tikiu, kad viskas gyvenime taip sudėliota, kad anksčiau ar vėliau atsiduri ten, kur privalai. Tarnybos vietą po Karo akademijos baigimo rinkausi tikrai vieną – Kaune, Jėgerių batalione. Baigęs karinius mokslus praktiką atlikau Mokomajame pulke, o kai 2002 metais atėjo laikas rinktis tarnybos vietą, mūsų laidos absolventams Mokomasis pulkas pasiūlė net 70 vietų. Aš nenorėjau eiti ten, kur eina dauguma, norėjau kažko išskirtinio. Todėl pasirinkau tarnauti Vytauto Didžiojo jėgerių batalione. Tuomet, kai ten pradėjau tarnauti, Jėgerių batalionas nepriklausė Specialiųjų operacijų pajėgoms (tuomet – Specialiųjų operacijų junginiui, SOJ), ir net savotiškai tarpusavyje konkuravo.

Iki manęs giminėje kariškių beveik nebuvo, o tie, kas tarnavo – dėl laikmečio situacijos šauktiniais tarnavo okupacinėje sovietinėje kariuomenėje. Savo idėją eiti į kariuomenę brandinau nuo 9 klasės mokykloje. Kodėl netapau policininku? Vėlgi, todėl, kad nenorėjau būti kaip kiti. Du vyresni pusbroliai ir pusseserė – dvyliktokai – po mokyklos baigimo nuėjo į Policijos akademiją, todėl aš pasirinkau kariuomenę.

**Kupiškio kuopos vadas
kpt. Borisas Gembickij**

Kaip tik buvo prasidėjusios misijos Afganistane, pavojingoje Kandaharo provincijoje į kurią važiuodavo tai SOJ, tai Jėgerių bataliono pagrindu suformuoti koviniai eskadronai. Vėliau, po poros metų, kariuomenės vadovybės sprendimu, į Afganistaną vykstantys junginiai buvo pradėti miksuoti. Tarnaudamas Jėgerių batalione į misiją Goro provincijoje nesi-ruošiau. Ruošiausi vėliau, 2010 metais, jau tarnaudamas KASP pajėgose. Tačiau išvykti neprireikė: tuo metu buvo renkamas žiemos kontingentas, o aš buvau paskirtas ruoštis į 3-ąją Mobiliją ryšio ir stebėjimo grupę (MLOT), deja dėl atšiaurios žiemos 3-ąją MLO'tą panaikino, bet atidarė 3-ąją Apsaugos būrį ir aš ten nepakliuvau. Tada dar pagalvojau, kad mano misija bus čia, Lietuvoje, o ne Afganistane. Sunku pasakyti ar galiuosi, kad nepavyko išvažiuoti. Tie, kas ten buvo išvažiavę – tikrai nesigaili, bet jų šeimų nariams atsirado daug žilų plaukų, belaukiant artimųjų sugrįžtant“.

2004 metais Borisą perkėlė tarnauti į Panevėžį, į Husarų batalioną, į KASP jis atėjo 2010 metais. Netrukus karininkas tapo Savanorių pajėgų kuopos vadu Kupiškyje.

Kelią rinktis reikėjo teisingą arba juodą

Borisas Gembickij yra totorius, jo šeima gyveno Grigiškėse, miestuke šalia Vilniaus, kadangi čia veikusiam popieriaus fabrikui reikėjo darbo jėgos. Borisui, baigusiam mokyklą, idėja pasukti kario keliu kilo savaime, kaip vienintelis teisingas kelias. „Laikai tuomet buvo savotiški: jaunuoliui buvo galima tapti arba policininku arba kariškiu arba... tiesiog gatvės nusikaltėliu. Tuo metu kai aš buvau moksleivis, ėjo 1990 metai ir aplinkui šmirinėjo labai daug banditelių. Netgi mano vaikystės kieme nuolat sukiojosi tokie vyrukai kurie ant savo automobilių stiklų buvo prisiklijavę A4 formato lapus su užrašu „Vilniaus brigada“ (organizuota nusikaltama grupuotė, veikusi daugiausiai Vilniaus mieste). Jie buvo savotiški neliečiamieji ir, žinoma, viliojo nepilnamečius savo išskirtine padėtimi. Jų mintis buvo ta, kad nepilnamečių į kalėjimą nesodina, ir todėl jei prie „brigados“ narių prisijungsi smulkioms ar ne tokioms smulkioms užduotims – nenukentėsi. Tokia nerašyta „reklamos kampanija“. Todėl savo tėvams esu labai dėkingas, kad apsaugojo nuo šio kelio, suformavo teisingą požiūrį į tai kas gerai, o kas – priešingai.

Pelnytas jėgerio antsiuvas

Tarnaudamas Jėgerių batalione save Patrulio kurse išbandžiau du kartus. Pirmąjį kartą (5-oji Patrulio kurso laida) nepavyko pabaigti iki galo, antrąjį kartą (6-oji laida) viskas susiklostė puikiai. Šioje laidoje vyko atranka į jėgerius. Kursą galėjo bandyti įveikti ir šauktiniai, kurie įveikę šį kursą tapdavo PKT kariais, tarnaujančiais Jėgerių batalione. Batalionas turėjo savotišką veiksmų autonomiją kariuomenėje, o mano minimas Patrulio kursas kituose padaliniuose nebuvo užskaitomas. Kurso vadovybė labai norėjo šį kursą išlaikyti, teigdami kad jis gyvybiškai reikalingas visiems žvalgams. Taip vėliau ir nutiko, šis kursas būsimiems žvalgams tapo privalomas.

Šiandieninė Patrulio kurso programa smarkiai nepasikeitė. Bet dvi universalios žinutės liko: pirmoji – karys visada turi būti fiziškai pasiruošęs, nes nežinia kada puikios fizinės būklės prireiks ir antroji – kiekvienas komandos narys yra vertingas, nes netgi pats silpniausias karys, kartais kam nors atrodantis kaip komandos inkaras, staiga gali tapti nepakeičiamu ir jo, žūtbut, kažkur prisireiks.

Kaip minėjau, antrąjį kartą, 2003 metų pavasarį, Patrulio kursą įveikiau. Nors nuo to laiko praėjo 21-eri metai, iki šiol atsimenu tuometinio Jėgerių bataliono štabo viršininko mjr. Valerijaus Šerelio žodžius: „Kas įveiks šį kursą – tapsite mūsų šeimos nariais, o savo šeimos mes niekada nepaleidžiame ir laikome savo pintinėje.“ Man tuo metu man ta idėja patiko, aš norėjau būti jėgerių pintinėje. Svarbiausia, ko ten išmokau, tai įveikti sunkumus. Jie buvo tada, yra ir dabar. Matau, kad šiaandieninė Patrulio kurso programa smarkiai nepasikeitė. Bet dvi universalios žinutės liko: pirmoji – karys visada turi būti fiziškai pasiruošęs, nes nežinia kada puikios fizinės būklės prireiks ir antroji – kiekvienas komandos narys yra vertingas, nes netgi pats silpniausias karys, kartais kam nors atrodantis kaip komandos inkaras, staiga gali tapti nepakeičiamu ir jo, žūt-

būt, kažkur prisireiks. Pavyzdžiui, man baigiant Patrulio kursą mūsų buvo likę gal kokie 6 ar 8, o vienas komandos karys, pačią pirmąją kurso dieną nusitrynė kojas ir tapo vadinamuoju inkaru. Bet kurse galiojo organizatorių nustatyta taisyklė: pametus 3 daiktus arba surinkus 3 minusus nebegaudavai Jėgerio antsiuvo. Taigi, karys su nutrintomis kojomis, nebuvo surinkęs 3 minusų ir todėl prisiėmė vieno iš mūsų (t. y. mano) perteklinį minusą, ir taip visa mūsų komanda gavome Jėgerių antsiuvus ir pabaigėme kursą. Pamenu, keletą minusų užsidirbau pelnytai, o trečia klaida buvo „netyčiukas“, nes pamečiau kažkokį daiktą. Taigi, silpniausias komandos narys išgelbėjo mane, o juk aš ir dar vienas karys, mes dviese, kurse buvome ryškiausi lyderiai. Kitas mano bičiulis, labai norėjęs gauti geriausio Patrulio kurso kursanto apdovanojimą – žinau – tikrai nebūtų prisėmęs mano minuso. Mano Jėgerio antsiuvas kabo mano kabinete, prismeigtas ant kamštinės lentos. Pacituosiu tuometinio savo instruktoriaus vrs. Artūro Aleksos mintį: „Jėgeriu tapti lengva: 9 savaites pakentėjai ir turi. Tačiau išlikti jėgeriu yra žymiai sunkiau“. Kad išliktčiau jėgeriu ir po 21 metų aš kasmet išsikeliu sau vis po vieną iššūkį ir stengiuosi, kad jis nebūtų lengvas. Pavyzdžiui, šiemet išsikėliau sau iššūkį vienu prigulimu padaryti po 300 atsispaudimų ir tiek pat atsilenkimų. Pasirodė, kad tas iššūkis buvo šiek tiek per lengvas, aš jį įveikiau iki vasaros pradžios.

Kuopos vado pareigose

Man pradėjus eiti Vyčio rinktinės Kupiškio kuopos vado pareigas kuopoje buvo 80 karių savanorių. Tačiau lankomumo vidurkis tebuvo tik 17 procentų. Tokia situacija buvo susiklosčiusi todėl, kad tuo metu buvo atsisakyta šauktinių ir jaunuoliai neturėjo motyvacijos tarnauti Savanorių pajėgose: ne paslaptis, kad iki 2008 metų į KASP dalis jaunimo užsirašydavo tam, kad „nusimuilintų“ nuo šauktinių tarnybos (šauktinių tarnyba atnaujinta nuo 2015 metų). Teko „popierinius“ karius atleisti, bandėme suburti kuopos kolektyvą iš naujo, pradėję koncentruotis į būrių vadų (dabar sakytume skyrių vadų) rengimą. Nes jeigu yra stiprus ir gerai parengtas vadas, tai jis, kaip tvirtas stuburas, mėsa apauginamas labai greitai: puikiai geba savo karius sumobilizuoti efektyviausiam kuopos vado sumanymo įgyvendinimui.

Skyriaus vadus rengiame pagal KASP vado patvirtintą tvarką, tam tikrą, visose pajėgose vienodą rengimo modelį, kurio metu skyrių vadai mokomi vesti pratybas. Jeigu eilinis karys dirba nuoširdžiai tai jam ir seksis. Šiuo metu mūsų kuopoje skyrių vadai, vyr. šauliai yra pakankamai stiprūs, tiesa, pernai šiek tiek pabyrėjo (kažkas perėjo į PKT, kažkas į aukštesnes pareigas) tad šiemet atsinaujinom: priėmėm 4 naujus vyr. šaulius ir parengėme juos pagal minėtą metodiką. Svarbiausia, kad tinkami žmonės atsidurtų tinkamoje vietoje.

Pats kuopos kolektyvas šiuo metu yra šiek tiek sumažėjęs: praūžusi pandemija, toli įsikūrusi Karo prievolės ir verbavimo

tarnyba – tai atsiliepia naujų karių savanorių skaičiui kuopoje. Mane, kaip vadą, džiugina, kad šiandien kuopoje yra užpildytos skyrių vadų, vyr. šaulių pozicijos. Bendrai, visos kuopos raktinės pareigybės yra užpildytos, tiesa, dar laukiame snaiperių – jų etatai yra, tik dar neišdalinti ginklai.

Jauniausias karys kuopoje yra 18 metų, vyriausias – 56. Ko gero, daugiau yra tų, kuriems nuo 25 iki 30 metų. Bet čia yra visų mažų miestelių problema: 18-mečiai jaunuoliai, pabaigę vidurinę mokyklą, išvažiuoja į didesnę miestą ir įsikuria ten arba išvažiuoja dirbti į užsienį.

Nors jaunuolių trūksta, tačiau jie nėra tikslinė mūsų auditorija, nes migruoja iš

vienos vietos į kitą, o kai kur nors apsistoja ir įsikuria – dažniausiai ne savo gimtajame miestelyje. Iš 10 ateinančių 18-mečių antrąją sutartį pratęsia tik 2-3 kariai savanoriai. Kai manęs klausia kiek laiko reikia paruošti geram kariui savanoriui, atsakau taip: norint gerai paruošti karį, reikia kad jis sąžiningai ištarnautų du sutartyje numatytus laikotarpius. Po to jau galima žmogų paleisti ramia širdimi, nes jis jau yra parengtas ginti Tėvynę. Jeigu kalbėtume apie jaunesnįjį vadą, tai jam gerai parengti reikėtų dar daugiau: mažiausiai 3 sutarčių laikotarpio, kad išliktų įgūdžiai ir raumenų atmintis. Kitaip neišeina, nes mūsų pajėgose karių rengimas vyksta nuo 20 iki 50 parų per metus.

NUKELTA Į 50 PSL.

Geležinės valios karys manyje

Kai Sausumos pajėgose atsirado „Geležinės valios kario“ apdovanojimas, aš į jį ilgą laiką nekreipiau dėmesio, nes buvau įsitikinęs, kad jis yra skirtas tik seržantams ir eiliniams. Vėliau supratau klydęs, o kadangi mano normatyvai visą laiką buvo neblogi, tai 2022 metais žurnale „Karys“ pamatęs kitų pasiekimus ir jų rezultatus palyginęs su savo, nutariau, kad man reikia „Geležinės valios kario“ statulėlės. Džiaugiuosi ją turėdamas. Kalbant apie sportą visada vadovavausi savo asmeniniais, paties sau iškeltais iššūkiais. Pavyzdžiui, 2022 metais mečiau sau iššūkį per 15 minučių padaryti 120 atsispaudimų, 120 atsilenkimų. Taip ir įvyko. Apskritai, visi kiti kariniai apdovanojimai man buvo įdomūs tik tarnybos pradžioje; vėliau supratau, kad kuo mažiau būsi pastebimas, tuo geriau gali „iššauti“ kaip karys, Tėvynės gynėjas, realiam kovos lauke. Nes visą laiką būdamas dėmesio centre ilgai negyvensi atėjus dienai D. Sulaukęs Kristaus amžiaus aš buvau šventai įsitikinęs, kad 43 metų nesulauksiu: iki kaulų smegenų būdamas karys, tikrai nežadėjau gyventi ir mirti nuo senatvės, o įsivaizdavau žūsiąs mūšio lauke, kaip tikras vyras, prarijęs tą 72 mm kalibro piliulę. Kasmet, įgydamas vis daugiau gyvenimiškos išminties, supratau, kad gali taip atsitikti, kad tos piliulės taip ir neteks paragauti. Taigi, aš vis dar laikiu D dienos, kai reikės atlikti savo pareigą ir stengiuosi būti jai maksimaliai pasiruošęs.

Ričardo pasirinkimas nenuvylė

Antrąją sutartį mūsų pajėgose tęsiantis kuopos vado sūnus **eil. Ričardas Gembickij**, pasakoja, jog vienas ryškiausių jo vaikystės prisiminimų – tėtis su karine uniforma. „Visą laiką nuo pat vaikystės norėjau tapti kariu, kaip tėtis. Nenorėjau eiti profesinės karo tarnybos kario keliu, troškau turėti ir civilinį išsilavinimą, tad čia labai tiko KASP, kur suderinu šiuos du dalykus. Tėtis namuose apie savo tarnybą nedaug kalbėdavo, tad tarnyba man buvo savotiška paslaptis, kuri viliojo. Pirmąją dieną kariuomenėje patyriau tam tikrą netikėtumą, atsimenu, buvo rikiuotės pratimai, o aš nelabai susigaudžiau ką daryti ir pradėjau dvejoti ar atsidūriau savo vietoje. Bet nusprendžiau, kad įsivažiuosiu, tai taip ir atsitiko.

Tiems, kurie sako, kad kariuomenė varžo žmogaus laisves ir jis paverčiamas mažu sraigteliu didelėje masėje galiu atsakyti, kad tai nėra tiesa. Manau, kad kiekvienas karys valstybei yra svarbus. Man tarnyba KASP reiškia laisvę, nes čia suteikiamos žinios ir galimybė, prireikus, apginti savo šalį, taip pat visuomenės įsitraukimas į šalies gynybą yra puikus būdas atgrasyti priešą.

eil. Ričardas Gembickij

Visi mano artimieji ir draugai į tai, kad tarnauju Savanorių pajėgose, reaguoja tik teigiamai, o Lietuvos kariuomenę vertina tik iš geriausios pusės. Vilniaus Universitete studijuojau Informacinių sistemų inžineriją, mano kursiojų tarpe yra

keletas tarnavusių NPPKT 9 mėnesius, tad jų nuomonė apie Lietuvos kariuomenę yra pati geriausia. Tarnybos Savanorių pajėgose metu susipažinau su daugybe įdomių žmonių, kuriuos vienija bendras tikslas – Lietuvos gynyba. Tiems, kurie sako, kad kariuomenė varžo žmogaus laisves ir jis paverčiamas mažu sraigteliu didelėje masėje galiu atsakyti, kad tai nėra tiesa. Manau, kad kiekvienas karys valstybei yra svarbus. Man tarnyba KASP reiškia laisvę, nes čia suteikiamos žinios ir galimybė, prireikus, apginti savo šalį, taip pat visuomenės įsitraukimas į šalies gynybą yra puikus būdas atgrasyti priešą. Mano Informacinių sistemų inžinerijos studijos iš dalies praverčia ir tarnyboje, nes savo kuopoje einu ryšininko pareigas. Radijo ryšio su antenomis pratybos labai dera su informatikos ir informacinių sistemų žiniomis. Savo didžiausiu pasiekimu tarnaujant čia laikau tai, kad išsilaikiau

antrąją radijo ryšio operatoriaus pakopą. O civiliniame gyvenime – kad studijuojau Vilniaus universitete. Tarnyboje man labiausiai patinka šaudymo pratybos, o labiausiai nemėgstamas reikalas yra apkasų kasimas.

Civiliniame gyvenime aš visą savo darbą dirbu sėdėdamas prie kompiuterio. Kariuomenėje viskas daugiausia susiję su fiziniu veiksmu. Ir tai yra visai linksma, nes kardinaliai yra kitaip: tarnyba leidžia pajusti gyvenimo greitį, nėra stovėjimo vienoje vietoje. Universitete studijuodamas – turiu atostogas nuo kariuomenės, o kariuomenėje – atostogas nuo universiteto. Laukiu kol kuopoje atidarys dronų operatoriaus poziciją ir būtinai bandysiu įgyti dar ir šią karinę specialybę. Kaip informacines technologijas studijuojantis žmogus tikiu ir dirbtinio intelekto panaudojimo kariuomenėje ateitimi. Pavyzdžiui, logistikoje galima būtų daug procesų supaprastinti ir taip atlaisvinti žmones nuo darbo prie kompiuterių.

Manychiau, kad dvyliktokai, kurie gerai mokosi ir nori tarnauti KASP, gali tai padaryti jau paskutinėje mokyklos klasėje. Baigusius mokyklą, jei kas nežino ką toliau veikti gyvenime – galvoju, visai neblogas sprendimas būtų eiti tarnauti. Norint tapti kariu savanoriu nebūtinai išankstinis puikus fizinis pasirengimas. Visko išmoko kariuomenėje. Svarbiausia praeiti medicininę komisiją, kuri atsako už tai, kad būsimas karys yra sveikas. Visa kita – išmokstama, įgyjama.

Aš kariuomenėje jaučiuosi labai gerai ir planuoju savo sutartį KASP tęsti. Kol kas neplanuoju tapti Profesinės karo tarnybos kariu, kol kas man patinka tarnybos būdas Savanorių pajėgose. Jaučiu, kad čia suradau savo vietą. Dar man patinka savaitgaliais dalyvauti pratybose, o vakarais, jei su tėčiu turime laiko, kartu mėgstame pažvejoti.

Kas yra įdomios pratybos?

Nors Savanorių pajėgose tarnauju daugiau nei dešimtmetį, tačiau vis ar neturiu atsakymo į klausimą kas yra įdomios pratybos, nes mūsų kuopoje tarnaujančių asmenybių spektras yra labai skirtingas. Tie, kurie yra vyresni gal norėtų pagulėti pasaloje ar poste pavėsyje, o jaunesni norėtų veiksmo. Visiems vienu metu gerai nebus.

Aš manau, kad geros ir įdomios pratybos yra tos, kurios kariui suteikia pojūtį apie mūšio realybę, o situacijos, kuriose jis veikia yra maksimaliai priartintos prie įsivaizduojamo pavojaus. Tačiau visiems kariams vienodai įdomaus pratybų scenarijaus nėra. Vienam įdomu visą parą nemiegoti, kitam patinka ramiai įvykdyti užduotis ir važiuoti namo, tarsi pabuvus su draugais gamtoje. Tik supraskite teisingai, mūsų kuopoje visi žino: čia ateiname dalyvauti pratybose, o ne gerai praleisti laiko. Tokių, kurie ieško „gero laiko“ kuopoje – nelaukiame.

Kuopos vadas kpt. Borisas Gembickij

GERIAUSIŲ PĖSTININKŲ SAVAITGALIS

Gegužės 24-26 dienomis Rūdninkų kariniame poligone įvyko Savanorių pajėgų organizuotos Geriausio pėstininkų skyriaus varžybos (GPSV).

Dėl geriausiųjų vardo varžėsi pėstininkų skyriai iš visų KASP rinktinių, taip pat svečių teisėmis – Lietuvos šaulių sąjungos šauliai, Lietuvos karo akademijos kariūnai bei pėstininkų skyriai iš Jungtinės Karalystės, Danijos „Home Guard“, Latvijos „Zemessardze“, Lenkijos „Wojska Obrony Terytorialnej“ bei Sakartvelo Nacionalinės Gvardijos.

Nugalėtojus pasveikino Savanorių pajėgų vadas plk. Darius Vaicikauskas, o KASP vyr. puskarininkis srž. mjr. Arūnas Aliukonis kariams įteikė KASP GPSV nugalėtojų pagrindinį pereinamąjį prizą.

1

Pirmąją GPSV vietą šiemet iškovojo 604 pėstininkų kuopos (Telšiai) skyrius iš Prisikėlimo rinktinės.

2

Antrąją vietą užėmė 506 kuopos pėstininkų kuopos (Rokiškis) skyrius iš Vyčio rinktinės.

3

Trečiąją vietą pelnė 302 pėstininkų kuopos (Gargždai) skyrius iš Žemaičių rinktinės.

Visiems varžybose dalyvaujantiems kariams savanoriams GPSV savaitgalis buvo labai prasmingas ir 100 proc. skirtas tarnybai. Jis buvo intensyvus ir dinamiškas, pareikalavęs daug jėgų, karinių įgūdžių ir patirties. Geriausi KASP pėstininkai, atrinkti savo rinktinėse, susirinko poligone ir varžėsi intensyviose rungtyse. Kariai savanoriai varžybose vykdė tokias užduotis, kokias jiems gali tekti vykdyti karo metu. Matydamas jų sugebėjimus, ryžtą ir motyvaciją aš pasitikiu savo kariais ir žinau, kad grėsmės atveju jie tikrai atliks savo darbą. Gerbiu jų pasirinkimą tarnauti Savanorių pajėgose ir sugebėjimą suderinti kario ir civilio karjerą. Tuo yra unikaliai Savanorių pajėgos.

KASP vadas plk. Darius Vaicikauskas

Per dvi varžybų dienas dalyviai turėjo atlikti kovinio šaudymo, granatos metimo, judėjimo pagal azimutą, netiesioginės ugnies išskvietimo ir koregavimo, sparčiojo žygio, šliaužimo, karinės technikos ir taktinių ženklų atpažinimo, jėgos, medicinos, išgyvenimo, pastabumo, ginklų valdymo, kliūčių įveikimo, inžinerijos, reakcijos į kontaktą ir kitas užduotis. Visoms komandoms užduočių įveikimui buvo skirta po 30 min., o atlikus užduotį, per pusvalandį skyriai turėjo patekti į kitą užduoties vietą, todėl varžybose pėstininkams prirėkė greičio, sumanumo, taiklumo, ištvermės ir darnaus komandinio darbo.

„Karių savanorių akyse matau į priekį vedančią ugnį – aukštą motyvaciją. Būtent tai yra tas elementas, kuris atveda į pergalę, kuria stipresnę valstybę. Labai džiaugiuosi, kad Krašto apsaugos savanorių pajėgos plečiasi ir telkia mūsų patriotus.

Kariai savanoriai turi labai daug potencialo, todėl turime stiprinti Savanorių pajėgas, kad šis potencialas būtų įgalintas veikti, – sakė KASP GPSV apsilankęs Krašto apsaugos **ministras Laurynas Kasčiūnas**.

Ministras stebėjo pora GPSV užduočių: kovinį šaudymą ir karių reakciją į kontaktą. Koordinuoti karių veiksmai jam paliko gerą išpuolį. Buvo pastebėtas ir Lietuvos Šaulių sąjungos skyriaus pasirengimas kovinio šaudymo rungtyje. Anot pajėgų vado, pats geriausias formatas pristatyti ministrui mūsų pėstininkus ir jų sąjungininkus yra pratybos poligone, su visa ekipuote, taktiškai judant ir atliekant užduotis. Ministras L. Kasčiūnas pamatė, kad GPSV dalyvavo ne tik Savanorių pajėgų, bet ir sąjungininkų skyriai, taip pat svečių teisėmis kariūnų skyrius iš Lietuvos karo akademijos.

NUKELTA Į 54 PSL.

Varžyboms einant į pabaigą, bet dar nepaskelbus rezultatų, būsimo nugalėtojų skyriaus vadas **vyr. lt. Julius Svirušis** sakė, jog savo skyriaus pasiruošimą vertina taip, kaip ir praėjusiais metais – gerai. „Pasiruošimui skyrėme nemažai laiko, tinkamai atlikome namų darbus. Skyrius truputį atsinaujino, turime du naujus narius, žinome savo silpnąsias ir stiprias puses. Šiųmetinės varžybos patiko, nes buvo įdiegta daug įdomių naujų rungčių. Labiausiai įstrigo atsitraukimas iš pasalos vietos. Šią rungtį įrengė Didžiosios Kovos rinktinė. Viskas buvo labai realistiška. Šalia taktinės situacijos buvo daug vaidybos, įvykdyta ir psichologinė operacija. Per šią užduotį išliko trys mūsų skyriaus kariai. Galvojau, blogai, bet pasirodo, tai geriausias rezultatas tarp visų skyrių. Patiko šaudymas, nes tai, mano nuomone, yra kariškiausia rungtis visose varžybose. Norisi ją laimėti.

Šiose varžybose vyravo ne vien fiziniai išbandymai (jų buvo apie 30 proc.) bet buvo nemažai ir protinių rungčių. Reikėjo žinoti, prisiminti, išmąstyti. Fiziškai mes buvome pasirengę, kaip ir visada. Mano žmonės treniruojasi individualiai ir skyriaus sudėtyje. Aš asmeniškai savo kasmetinį fizinį pasirengimą jau devinti metai pradedu nuo Sausio 13-osios bėgimo. Taip pat su skyriumi treniruojamės pagal CrossFit programą, ten stipriname raumenis. Varžybose reikia jėgos, ištvermės, greičio. Nuo sausio mėnesio *apturėjau* daugiau nei 30 CrossFit treniruotėlių. Skyrių bendroms treniruotėms buvau surinkęs gal kokius 6 kartus. Skyrių sudaro įvairių civilinių specialybių atstovai – yra inžinierių, vadybininkų, archeologų. Pas mus disciplina vaidina lemiamą vaidmenį. Kaip ir sakė pajėgų vadas, kai išsenka mo-

tyvacija ir jėgos, tikslą pasiekti padeda disciplina. Stengiamės po kiekvienos rungties mintyse padaryti perkrovimą, negalvoti apie padarytas klaidas, o morališkai rengtis kitai rungtiai. Varžybų užduotys kasmet sunkėja, atsiranda tokių rungčių, kur gausu netikėtumų, o ten reikia greitai priimti sprendimus ir susidoroti su užduotimi“, – pasakojo vyr. lt. J. Svirušis.

Danijos „Home Guard“ savanorių skyriaus vadas **vyr. lt. Mark Ringgaard Andreassen**, 52 metų amžiaus karys. 34 metus tarnaujantis kariuomenėje savanoris nesiskundžia, kad jam sunku rungtyniauti su beveik dvigubai jaunesniais kolegomis: „Aš daug treniruojuosi ir ruošiuosi tokiems išbandymams kaip skyrių varžybos. Mano amžius tai tik psichologinis faktorius, ne fizinė problema. Mano skyriuje yra trys kariai vyresni nei 50 metų, ir aš nesu vyriausias. Danijoje taip esu dalyvavęs panašiose varžybose, bet jos nebuvo tokios sunkios, kaip pas jus.“

Karinė tarnyba man, kaip ir kitiems Danijos „Home Guard“ savanoriams yra mėgiamas užsiėmimas, hobis

Vyr. lt. Mark Ringgaard Andreassen

Prieš tapdamas kariu savanoriu Markas iki 1999 metų tarnavo profesinėje karo tarnyboje, ėjo skyriaus vado pareigas, du kartus kaip taikdarys yra buvęs Bosnijoje. Su KASP vadu plk. D. Vaicikausku, anot Marko, jie vienu metu yra tarnavę tame pačiame tarptautiniame Danijos taikdaryų batalione. Po dešimtmečio profesinėje kariuomenėje Markas pasirinko pedagogi-

nių mokslų studijas ir tapo kariu savanoriu. Civiliniame gyvenime Markas dirba biologijos mokytoju gimnazijoje. Savanorių padalinyje Markas yra būrio vadas, o savo klasėje turi tiek pat mokinių, kiek yra jo skyriuje karių: ir ten, ir ten dirba su dvidešimt jaunuolių, o jo kariniai įgūdžiai, vadybos ir lyderystės žinios puikiai padeda pedagoginėje veikloje.

Latvijos Zemessardze savanoriai atvyko iš 34 Daugpilio bataliono. Latvių skyriaus vadas **gr. Normuds Bernans** savanoriu tarnauja jau 7 metus: „Mano skyrių sudaro daugiausia jauni kariai, bendras skyriaus stažo vidurkis – 2,5 metai tarnybos kariuomenėje. Man labai patiko gera šių varžybų organizacija. Viskas buvo taip protingai suplanuota, kad mums nei vienoje rungtyje nereikėjo laukti atėjus iki užduočių vietų: iš karto galėjome startuoti, o tas yra labai gerai. Labiausiai skyriui nepasisekė su šaudymu. Tik pradėjus rungtį prasidėjo smarkus lietus. Liūtis buvo tokia stipri, kad net per optiką mes tegalėjome įžiūrėti varganą taikinio siluetą.“

Kariūnas Matas Dobravolskis

Kulkosvaidininkas kariūnas Ernestas Dirsė

Skyrius iš Lietuvos karo akademijos varžybose dalyvavo pirmą kartą. Anot Karo akademijos skyriaus vado **kariūno Mato Dobravolskio**, tokiaame renginyje yra sunkumų, tačiau iš jų galima pasimokyti: „Visada norėjau kažkam padėti, pamokyti, todėl pasirinkau siekti karininko karjeros, nes būti karininku tai garbė ir atsakomybė. Smagu, kad LKA skyriuje yra karių, pradėjusių karjerą KASP“.

Kulkosvaidininkas kariūnas Ernestas Dirsė 1,5 metų tarnavo Savanorių pajėgų Dainavos rinktinėje ir per tą laiką spėjo du kartus sudalyvauti GPSV. Vieną kartą rinktinės, kitą kartą – pajėgų mastu:

„Tai mano trečiosios GPSV. Mums, kariūnams, šiose varžybose buvo svarbiausia pasitikrinti, kaip sugebame dirbti komandoje ir tai pavyko padaryti“.

Kariūnas Ernestas neišsižada Savanorių pajėgų. Laikas parodys, ar įmanoma į tą pačią upę įbristi antrą kartą:

„Kiek kalbėjau su savo buvusiais kolegomis iš Dainavos rinktinės, Savanorių pajėgose dabar daugiau gyvybės. Ženkliai pagerėjo aprūpinimas, padaugėjo žmonių kuopose, taip pat atsirado įvairių pratybų ir kursų, o tai rodo, kad žmonių susidomėjimas kuopose kyla“, – sako kariūnas E. Dirsė.

Savanorių pajėgų
pėstininkų skyrių kariai,
dalyvaudami varžybose,
atspindi Lietuvos
kariuomenės vertybes –
ištikimybę, kovos
dvasią, iniciatyvumą ir
profesionalumą – kurios
padeda atkakliai rungtis
ir nugalėti

NUKELTA Į 56 PSL.

Gr. Michail Lysenko ir gr. Viliaus Džiavečkos nuotraukos

9177202918430051

